

APSTIPRINĀTS
ar VAS "Latvijas dzelzceļš"
Valdes priekšsēdētāja
28.12.2023.
rīkojumu Nr.D-1.14/94-2023

Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras ekspluatācijas noteikumi

(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 10.09.2024. rīkojumu Nr.D-1.14./99-2024)

(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 12.09.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./145-2025)

(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 02.10.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./155-2025)

(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 19.11.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./201-2025)

1. Termini:

- 1.1. Infrastruktūra – VAS "Latvijas dzelzceļš" pārvaldījumā esošā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūra;
- 1.2. ceļš – dzelzceļa sliežu ceļš
- 1.3. platsliežu dzelzceļš – 1520 mm un 1524 mm platuma dzelzceļš;
- 1.4. šaursliežu dzelzceļš – 750 mm platuma dzelzceļš (iecirknis Gulbene – Alūksne);
- 1.5. iecirknis – Infrastruktūras funkcionāli saistītu staciju un posmu ceļu teritoriāls kopums;
- 1.6. stacija – dzelzceļa infrastruktūras objektu kopums, kas aizņem noteiktu daļu no dzelzceļa zemes nodalījuma joslas un nodrošina dzelzceļa pārvadājumu operāciju veikšanu;
- 1.7. pieturas punkts – vieta, kur apstājas vilciens. Tam nav ceļu izvērsuma, un tas paredzēts tikai pasažieru iekāpšanai un izkāpšanai;
- 1.8. posms – ceļš starp divām blakus esošām stacijām;
- 1.9. izolētais iecirknis – ceļš, ceļa daļa vai pārmiju pārveda, kas sadalīta ar speciālām izolējošām salaidnēm;
- 1.10. dienesta bremzēšana – bremzēšana, lai vienmērīgi samazinātu ātrumu vai apturētu ritošo sastāvu iepriekš paredzētajā vietā;
- 1.11. pēkšņā bremzēšana – bremzēšana iepriekš neparedzētos gadījumos, ja ritošais sastāvs ir nekavējoties jāaptur;
- 1.12. palīglokomotīve – vilces līdzeklis, kuru izmanto palīdzības sniegšanai citam vilcienam, lai tas varētu atbrīvot posmu;
- 1.13. telefonogramma – mutisks ziņojums, kas nodots, lietojot telefona sakarus vai radiosakarus;
- 1.14. vilciena konduktrs – dzelzceļa speciālists, kurš veic šajos noteikumos minētās funkcijas vilcienu kustības, vilcienu sastādīšanas un manevru darbu;
- 1.15. LDz – VAS "Latvijas dzelzceļš";
- 1.16. TRA – stacijas tehniskās rīcības akts – dokuments, kurā LDz nosaka drošas dzelzceļa satiksmes kārtību stacijā, stacijas tehnisko iekārtu izmantošanas kārtību un darba aizsardzības prasības;
- 1.17. SPDB – LDz informācijas sistēma "Staciju tehniskās dokumentācijas datu bāze";
- 1.18. BIS-K – LDz informācijas sistēma "Kompleksā brīdinājumu izsniegšanas informatīvā sistēma";
- 1.19. OPE SITS – Komisijas ģstenošanas regula (ES) 2019/773 par savstarpējas izmantojamības tehnisko specifikāciju, kas attiecas uz Eiropas Savienības dzelzceļa sistēmas satiksmes nodrošināšanas un vadības apakšsistēmu, un Lēmuma 2012/757/ES atcelšanu;
- 1.20. DEN – Ministru kabineta 28.11.2023. noteikumi Nr.680 "Dzelzceļa ekspluatācijas noteikumi";
- 1.21. Apskates žurnāls – LDz žurnāls "Ceļu, pārmiju, signalizācijas, centralizācijas, bloķēšanas, sakaru ierīču un kontakttīkla apskates žurnāls";
- 1.22. SCB – Signalizācija, centralizācija un bloķēšana;

- 1.23. Abonents – fiziska persona, kurai ir piešķirtas tiesības izmantot sakaru līdzekļus, lai mutiski sazināties ar dzelzceļa satiksmes iesaistītiem darbiniekiem;
- 1.24. KGM – dzelzceļa kombinētās gaitas mašīna;
- 1.25. Kontrolējama pasažieru evakuācija no vilciena – organizēts un vadīts process, kurā pasažieri tiek droši izvesti no vilciena ārkārtas situācijā, lai minimizētu riskus un nodrošinātu visu pasažieru drošību;
- 1.26. Nekontrolējama pasažieru evakuācija no vilciena – situācija, kad pasažieri sāk patvaļīgi pamest vilcienu ārkārtas situācijā (vilciena sadursme, nobraukšana no sliedēm, ugunsgrēks utt.) bez organizētas vai koordinētas palīdzības no vilciena apkalpes personāla vai glābšanas dienestiem;
- 1.27. Drošs evakuācijas maršruts – pēc iespējas maksimāli īss ceļš, kas nodrošina drošu pasažieru izvešanu no bīstamās vietas uz drošu zonu, brīvs no šķēršļiem, kas varētu kavēt evakuāciju, piemērots dažādām cilvēku grupām, tostarp personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, bērniem un vecāka gadagājuma cilvēkiem.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 10.09.2024. rīkojumu Nr.D-1.14./99-2024)

(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 12.09.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./145-2025)

2. Vispārīgie noteikumi:

2. Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras ekspluatācijas noteikumi (turpmāk – Noteikumi) izdoti, pamatojoties uz Dzelzceļa likuma 5.pantu, DEN 5.punktu, OPE SITS noteikumiem un ņemot vērā citu tiesību aktu prasības.
3. Noteikumi satur Infrastruktūras aprakstu un raksturojumu un nosāka Infrastruktūras ekspluatācijas pamatprasības, ievērojot OPE SITS kopīgos ES drošības un ekspluatācijas principus un noteikumus.
4. Noteikumi ir saistoši visiem komersantiem, kuri izmanto Infrastruktūru, veicot dzelzceļa pārvadājumus vai manevrus, kā arī kuri veic Infrastruktūras uzturēšanas, remonta vai būvniecības darbus.
5. Noteikumi piemēro platsliežu un šaursliežu dzelzceļam.

3. Ceļa zīmes

6. Pie galvenā ceļa uzstāda ceļazīmes – dzelzceļa līniju garuma, kilometru un piketu pastāvīgos rādītājus.
7. Ceļazīmes uzstāda dzelzceļa līniju garuma kilometru skaita pieauguma virzienā labajā pusē.
8. Elektrificētā iecirknī ceļazīmes var novietot uz kontakttīkla balstiem, izņemot balstus, uz kuriem uzstādītas luksoforu galviņas, komplektās transformatoru apakšstacijas, kontakttīkla atvienotāji un izlādņi.

4. Pārmijas

9. Uz galvenajiem ceļiem un pieņemšanas un nosūtīšanas ceļiem esošo pārmiju, kā arī aizsargpārmiju normālais stāvoklis ir šāds:
 - 9.1. vienceļa iecirkņa staciju galveno ceļu ieejas pārmijām – virzienā uz dažādiem ceļiem no katra stacijas gala;
 - 9.2. divceļu iecirkņa staciju galveno ceļu ieejas pārmijām – virzienā pa attiecīgajiem galvenajiem ceļiem;
 - 9.3. pārejām galveno ceļu pārmijām posmos un stacijās (izņemot pārmijas, kas ved uz aizsargstrupceļiem un uztvērējstrupceļiem) – virzienā pa attiecīgajiem galvenajiem ceļiem;
 - 9.4. pārmijām, kas ved uz aizsargstrupceļiem un uztvērējstrupceļiem, – virzienā uz šiem strupceļiem;
 - 9.5. mazdarbīgo iecirkņu stacijās, kurās pasažieru vilcienu un kravas vilcienu skaits kopumā pēc vilcienu kustības grafika nepārsniedz 8 pārus diennaktī, vienceļa iecirkņa galvenajos ceļos ieejas pārmijām normālais stāvoklis var būt uz vienu un to pašu ceļu.

10. Elektriskajā centralizācijā ieslēgtu pārmiju ar pārmiju virziena rādītāju neapriko. Šādu pārmiju pārlikšana normālā stāvoklī nav obligāta (izņemot pārmijas uz aizsargstrupceļa, uztvērējstrupceļa un nosviedējpārmijām).
11. Pārmijas asmeņus un krusteņa kustīgo serdi (izņemot pārmijas, kas atrodas uzkalna un šķirošanas ceļā) apriko ar ierīci to noslēgšanai ar piekaramo slēdzeni. Šāda ierīce nodrošina pārmijas asmens ciešu piegulšanu rāmjslīdei un krusteņa kustīgās serdes ciešu piegulšanu spārnslīdei.
12. Pārmijas pārvedu ar lokaniem asmeņiem, kas ieliktas ceļa līknē, un krusteņa kustīgo serdi apriko ar ārējiem noslēdzējiem.
13. Stacijā ar nemaršrutizētajiem manevru pārvietojumiem krusteņa kustīgās serdes ārējos noslēdzējus papildina ar ierīci, kas nodrošina indikācijas kontroli stacijas dežuranta vadības iekārtā, ja braucot paasmens virzienā, ritošā sastāva kustības virziens neatbilst krusteņa kustīgas serdes stāvoklim.
14. Pārmijas normālo stāvokli norāda uz pārmiju statnēm vai uz elektriskās centralizācijas pārmijas piedziņas apvalka.
15. Platsliežu centralizētu pārmiju, kurai ir lokanie asmeņi un krustenis, ne stāvāks par 1/11, un kura atrodas galvenajā ceļā vai vilcienu pieņemšanas un nosūtīšanas ceļā, kur vilcienu ātrums ir 100 km/h un vairāk, apriko ar asmeņu stāvokļa papildu kontrolierīcēm.

5. Signāli

5.1. Vispārīgās prasības

16. Uz Infrastruktūras netiek izmantotās signālzīmes, signālrādītāji, rokas, skaņas luksoforu signāli, kas neatbilst DEN.

5.2. Skaņas signāli

17. Petardes sprādziens liek vilces līdzekļa vadītājam nekavējoties apturēt ritošo sastāvu.

5.3. Vilciena skaņas signālierīces atteice (OPE SITS B.2. 6.p.)

18. Ja vilciena kustības laikā konstatēts, ka nedarbojas vilces līdzekļa skaņas signālierīce, vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) ziņo stacijas dežurantam (iecirķņos ar dispečercentralizāciju – vilcienu dispečeram) par bojājumu. Vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) aizved vilcienu, nepārsniedzot 40 km/h ātrumu, līdz tuvākai stacijai, kur var salabot skaņas signālierīci vai nomainīt bojāto vilces līdzekli. Ja bojāta daudztoņu skaņas signālierīce, bet vismaz viens tonis darbojas, vilciens var turpināt kustību normālā režīmā.

5.4. Luksofori

19. Iecirknī, kas nav aprīkots ar automātisko bloķēšanu, ieejas, izejas un maršruta luksoforu signāluguns pamatstāvoklis ir aizliedzošs.
20. Vilcienu kustības virziena kreisajā pusē izvietoto luksoforu saraksts ir Noteikumu **6.pielikums**.
21. Aicinājuma signālu var ieslēgt ieejas, maršruta un izejas (izņemot grupas) luksoforā. Aicinājuma signāla izmantošanas tehniskā sistēma nepieļauj signāla pastāvīgu ieslēgšanu.
22. Nosūtīt vilcienu posmā ar aicinājuma signālu izejas luksoforā var uz divceļu posma pareizo ceļu, kas aprīkots ar automātiskās bloķēšanas sistēmu.

23. Iecirknī, kur, organizējot vilcienu kustību, lieto automātiskās lokomotīvu signalizācijas ceļa ierīces, vilcienam iebraucot aizņemtā blokposmā, lokomotīves luksoforā iedegas sarkana uguns.
24. Iecirknī, kas aprīkots ar automātiskās bloķēšanas sistēmas trīszīmju signalizāciju, attālums starp blakus esošiem viena virziena luksoforiem ir ne mazāks par attiecīgajai vietai noteikto dienesta bremzēšanas ceļa garumu, ja vilciens brauc ar maksimālo ātrumu, un ne mazāks par pēkšņas bremzēšanas ceļa garumu, ņemot vērā attālumu, ko vilciens nobrauc laikā, kāds nepieciešams, lai automātiskās lokomotīvu signalizācijas un autostopa ierīces iedarbotos uz vilciena bremzēšanas sistēmu.
25. Iecirknī, kur signālu redzamības attālums ir mazāks par 400 m, kā arī iecirknī, ko no jauna aprīko ar automātiskās bloķēšanas sistēmu, attālums starp blakus esošiem viena virziena luksoforiem ir vismaz 1000 m.
26. Ieejas, brīdinājuma un garāmejas luksoforu, aizsprosta un aizsega luksoforu saraksts, kuru sarkanā, dzeltenā un zaļā signāluguns, kā arī luksoforu signālsvītras ir saredzamas 200 m attālumā no vilciena vilces līdzekļa vadības kabīnes ir Noteikumu **6.pielikums**.
27. Ja iecirknī, kas aprīkots ar automātisko lokomotīvu signalizāciju, attālums starp stacijas galvenā ceļa maršruta un izejas luksoforu ir mazāks par nepieciešamo bremzēšanas ceļa garumu, ieejas luksoforā varbūt lietota četrzīmju signalizācija. Ieejas luksoforu ar četrzīmju signalizāciju saraksts stacijās, kurās attālums starp maršruta un izejas luksoforu ir mazāks par nepieciešamo bremzēšanas ceļa garumu ir Noteikumu **6.pielikums**.
28. Iecirknī, kur ir automātiskās bloķēšanas sistēma ar trīszīmju signalizāciju un kur pasažieru vilcieni brauc ar ātrumu, lielāku par 120 km/h, vai kravas vilcieni ar ātrumu, lielāku par 80 km/h, šo vilcienu kustība ar maksimālo ātrumu atļauta, lokomotīvu luksoforā degot zaļajai signālugunij, ja dienesta bremzēšana nodrošina vilciena apstāšanos pie luksofora, kurā ir aizliedzošs signāls, pēc lokomotīves luksofora zaļās signāluguns nomaiņas uz dzeltenu.
29. Iecirknī ar pusautomātisko bloķēšanu attālums starp ieejas, maršruta un izejas luksoforiem nav mazāks par attiecīgajai vietai noteikto dienesta bremzēšanas ceļa garumu, ja vilciens brauc ar maksimālo ātrumu. Ja šāds iecirknis ir aprīkots ar automātiskās lokomotīvu signalizācijas ceļa ierīcēm, attālums starp ieejas, maršruta un izejas luksoforiem nav mazāks par pēkšņas bremzēšanas ceļa garumu, ņemot vērā attālumu, ko vilciens nobrauc laikā, kāds nepieciešams, lai automātiskās lokomotīvu signalizācijas un autostopa ierīces iedarbotos uz vilciena bremzēšanas sistēmu.
30. Iecirknī, kas nav aprīkots ar automātiskās bloķēšanas sistēmu, brīdinājuma luksofora attālums no pamatluksofora nav mazāks par attiecīgajai vietai noteikto pēkšņas bremzēšanas ceļa garumu, ja vilciens brauc ar maksimālo ātrumu.
31. Ja posms nav aprīkots ar automātiskās bloķēšanas sistēmu, bet tā tuvošanās iecirknis ir aprīkots ar automātiskās lokomotīvu signalizācijas ceļa ierīcēm, brīdinājuma luksofora attālums no pamatluksofora nav mazāks par pēkšņas bremzēšanas ceļa garumu, ja vilciens brauc ar maksimālo ātrumu, ņemot vērā attālumu, ko vilciens nobrauc laikā, kāds nepieciešams, lai automātiskās lokomotīvu signalizācijas un autostopa ierīces iedarbotos uz vilciena bremzēšanas sistēmu.

5.5. Lauka iekārtu signalizācijas novirzes (OPE SITS B.2. 12.p.)

32. Vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) rīkojas saskaņā ar visierobežojošāko signālu, ar ko varētu dot signālierīce, konstatējot šādas novirzes:
- 32.1. vietā, kur būtu jādeg kādam signālam, nedeg neviens;
 - 32.2. signālierīce rāda neatbilstošu signālu;
 - 32.3. vilcienam tuvojoties signālierīcei, signāli iedegas nepareizā secībā;

32.4. signāls nav skaidri saskatāms.

33. Garāmejas luksoforiem ar nodzisušām signāluginīm iecirkņos, kas aprīkoti ar automātiskās bloķēšanas sistēmu un ar automātiskās lokomotīvu signalizācijas ierīcēm, brauc garām, ievērojot lokomotīves luksofora signāluginis, ja lokomotīves luksoforā ir zaļš vai dzeltens signāls.
34. Visos iepriekšminētos gadījumos vilces līdzekļa vadītājam (mašinistam) ir pienākums ziņot stacijas dežurāntam (iecirkņos ar dispečercentralizāciju – vilcienu dispečeram) par konstatētajiem signālu darbības traucējumiem.

5.6. Vilcienu, vilces līdzekļu un citu ritošo sastāvu apzīmēšana

35. Vilcienu, vilces līdzekļu un citu ritošo sastāvu apzīmē saskaņā ar Noteikumu **3.pielikumā** noteiktajām prasībām.
36. Tuvojoties pretimbraucošam vilces līdzeklim prožektoru pārslēdz uz blāvo gaismu līdz pretēja virziena vilces līdzekļa priekšējās kabīnes pabraukšanai.
37. Saimniecības vilcienu, atgriežoties no divceļu posma atpakaļ uz staciju pa nepareizo ceļu, apzīmē ar tādiem pašiem signāliem, kādi paredzēti ritošā sastāva apzīmēšanai, braucot pa nepareizo ceļu.
38. Sniegtīri aizmugurē apzīmē tāpat kā bez vagoniem braucošu vilces līdzekli.
39. Ja sniegtīra priekšā ir vilces līdzeklis, to apzīmē tāpat kā priekšā braucošu sniegtīri.
40. Noceļamā tipa ritošo sastāvu, kas atrodas posmā, apzīmē šādi:
- 40.1. vienceļa posmā vai braucot pa divceļu posma nepareizo ceļu:
 - 40.1.1. dienā – taisnstūra signālzīme, kurai abas puses ir sarkanā krāsā, vai atritināts sarkans signālkarodziņš uz kārts;
 - 40.1.2. naktī – sarkana uguns rokas signāllukturī, kas nostiprināts uz kārts un redzams abos kustības virzienos;
 - 40.2. divceļu posmā, braucot pa pareizo ceļu:
 - 40.2.1. dienā – taisnstūra signālzīme, kurai abas puses ir sarkanā krāsā, vai atritināts sarkans signālkarodziņš uz kārts;
 - 40.2.2. naktī – no priekšpusē signālluktura balta uguns, aizmugurē sarkana uguns rokas signāllukturī, kas nostiprināts uz kārts.
41. Šaursliežu motordrezīnas apzīmē ar vienu baltu prožektora uguni priekšpusē un ar sarkanu disku dienā un sarkanu uguni signāllukturī aizmugurē naktī.
42. Noceļamo remonttorņi, kas atrodas posmā elektrificētos iecirkņos, apzīmē šādi:
- 42.1. vienceļa posmā vai braucot pa divceļu posma nepareizo ceļu:
 - 42.1.1. dienā – abās pusēs atritināts sarkans signālkarodziņš;
 - 42.1.2. naktī – priekšpusē un aizmugurē signālluktura sarkana uguns;
 - 42.2. divceļu iecirkņos, braucot pa pareizo ceļu:
 - 42.2.1. dienā – atritināts sarkans signālkarodziņš labajā pusē;
 - 42.2.2. naktī – priekšpusē signālluktura balta uguns, aizmugurē signālluktura sarkana uguns.
43. Signālierīces piestiprina noceļamā remonttorņa iezemētās joslas augšējā līmenī.
44. Noceļamo remonttorņi un truli, braucot posmā, abpusēji norobežo ar pārnēsājamiem vai rokas sarkaniem signāliem, kurus pārvieto vienlaikus ar remonttorņu un truļu kustību attālumā “B” atkarībā no vadošā krituma un posmā atļautā maksimālā vilcienu ātruma.

45. Strādājot stacijā uz noceļamā remonttorņa, izmanto šādus signālus:
- 45.1. dienā – noceļamā remonttorņa abās pusēs atritināts sarkans signālkarodziņš;
 - 45.2. naktī – noceļamā remonttorņa priekšpusē un aizmugurē signālluktura sarkana uguns.
46. Strādājot stacijā uz truļiem, izmanto šādus signālus:
- 46.1. dienā – signālzīme, kurai abas puses ir sarkanā krāsā, vai sarkans signālkarodziņš uz kārts;
 - 46.2. naktī – sarkana uguns uz kārts nostiprinātā signāllukturī, kas redzama no abām pusēm.
47. Pārvietojoties pa stacijas ceļiem un pārmijām, noceļamo remonttorni un truli norobežo no abām pusēm vismaz 50 m attālumā ar pārnēsājamiem vai rokas sarkaniem signāliem, kas pārvietojami vienlaikus ar remonttorņa un truļa kustību.
48. Ja divceļu iecirknī pa blakusceļu gaidāms vilciens, sarkano signālu, kas norobežo noceļamo remonttorni, truli vai citu noceļamo ritošo vienību no priekšpuses, noņem līdz vilciena pabraukšanai garām.
49. Dzelzceļa speciālistu, kurš norobežo noceļamo ritošo sastāvu, un dzelzceļa speciālistu, kurš vada noceļamā ritošā sastāva kustību, papildus pārnēsājamām signālzīmēm, rokas signālkarodziņiem un signāllukturiem apgādā ar petardēm un signāltaurēm signalizēšanai par vilcieniem tuvošanos vai, ja nepieciešams, vilciena apturēšanai.

5.7. Astesgala signālierīces pilnīga atteice (OPE SITS B.2. 5.p.)

50. Ja konstatēta pasažieru vilciena astesgala signālierīces pilnīga atteice vai kravas vilcienam nav astesgala signālierīces (atstarojošā signāldiska) stacijas dežurants (vilcienu dispečers) veic pasākumus, lai apturētu vilcienu piemērotā vietā, un informē vilces līdzekļa vadītāju (mašīnistu).
51. Vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) pārbauda, ka vilciens ir pilnā sastāva un veic pasākumus bojājuma novēršanai (uzkarina astes signālu vai apzīmē pēdējo vagonu, remontē/nomaina vilciena astesgala signālierīci).
52. Vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) ziņo stacijas dežurantam (vilcienu dispečeram) par bojājumu novēršanu (norādot paņēmieni) un gatavību turpināt kustību. Ja bojājumu neizdevās novērst, vilcienam aizliegts turpināt kustību, ja rīcība nav saskaņota un nav saņemta vilcienu dispečera atļauja.

5.8. Priekšējo lukturu pilnīga atteice (OPE SITS B.2. 4.p.)

53. Ja mašīnists nespēj ieslēgt nekādus priekšējos lukturus:
- 53.1. labas redzamības apstākļos – vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) informē vilcienu dispečeru par atteici un aizved vilcienu ar noteikto atļauto ātrumu līdz tuvākai stacijai, kur var salabot vai nomainīt priekšējos lukturus vai nomainīt vilces līdzekli;
 - 53.2. nakts vai dienā sliktas redzamības apstākļos – vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) informē vilcienu dispečeru par atteici. Ja portatīvs priekšējais luksturis nav pieejams, vilciens nedrīkst turpināt kustību, ja nav saņemts vilcienu dispečera rīkojums, turpināt kustību ar ātrumu, kas nepārsniedz 20 km/h, līdz tuvākai stacijai, lai atbrīvotu posmu;
 - 53.3. turpinot kustību mašīnists izmanto vilciena skaņas signālierīci, cik nepieciešams, it īpaši pasažieru platformu, dzelzceļa šķēsojuma un brīdinājumā norādītajās vietās.

5.9. Norobežojuma signālierīču izvietojuma kārtība

54. Apstāšanās signālus šķērsliem vispirms uzstāda no tās puses, no kuras gaidāms vilciens.

55. Ja nav zināms, no kuras puses gaidāms vilciens, vienceļa iecirknī apstāšanās signālus šķērslim vispirms uzstāda no tās puses, kur ir kritums bīstamās vietas virzienā, bet līdzenumā – no ceļa līknes vai ieraktnes puses.
56. Ja pārmijnieks vai cits dzelzceļa speciālists konstatē, ka uz pārmijas ir šķērslis, viņš šajā vietā nekavējoties novieto vienu pārnēsājamu sarkano signālu līdz remontdarbu sākumam un par to paziņo stacijas dežurāntam.
57. Ja šķērsli vai darbu vietu uz ceļa norobežo ar apstāšanās signāliem, visas pārmijas, kas ved uz šo vietu, pārliek tādā stāvoklī, lai ritošais sastāvs nevarētu nokļūt uz šķēršļa vai darbu vietu, un pārmijas šādā stāvoklī noslēdz vai aizkabo.
58. Vagonus ar sprāgstvielām vai saspiestām un sašķidrinātām gāzēm novieto uz atsevišķa stacijas ceļa un visas pārmijas, kas ved uz šādu ceļu, pārliek tādā stāvoklī, lai ritošais sastāvs nevarētu tur nokļūt, un pārmijas šādā stāvoklī noslēdz.
59. Ja norobežošana ar pārmijām nav iespējama, vagonus ar sprāgstvielām vai saspiestām un sašķidrinātām gāzēm, kā arī vagonus, kurus remontē uz stacijas ceļiem, ja ceļi nav aprīkoti ar aizsprosta luksoforiem, norobežo ar pārnēsājamiem sarkaniem signāliem. Šādus signālus novieto uz ceļa ass vismaz 50 m attālumā no ritošā sastāva (uz caurbraucamajiem ceļiem no abām pusēm, uz strupceļiem no pārmijas puses). Ja malējais vagona atrodas tuvāk par 50 m no kontrolstabiņa, pārnēsājamo sarkano signālu novieto uz ceļa ass pretī kontrolstabiņam.
60. Ja stacijas SCB vadības ierīces aprīkotas ar iespēju norobežot ceļu, uz kura veic vagonu tehnisko apkopi un remontdarbus un kuras nepieļauj atļaujošā signāla ieslēgšanu luksoforā, kas norobežo šo ceļu, tad tādu ierīču lietošana ir obligāta.
61. Ja divceļu posmā vilciens piespiedu kārtā apstāties tādēļ, ka vilciena ritošais sastāvs nobraucis no sliedēm, notikusi sadursme, izjukusi krava vai noticis līdzīgs negadījums, un ir nepieciešams norobežot radušos šķērsli uz blakusceļa, vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) padod vispārējās trauksmes signālu.

6. Dzelzceļa satiksmes vadības, sakaru un elektroapgādes iekārtas

6.1. Dzelzceļa satiksmes vadība

62. Stacijas pārmijas, kas ietilpst vilcienu pieņemšanas un nosūtīšanas maršrutos, kā arī to aizsargpārmijas saistāmas savstarpējā atkarībā ar ieejas, izejas un maršruta luksoforiem.
63. Galvenā ceļa atzarojuma pārmija, kas atrodas ar ceļa bloķēšanas sistēmas ierīcēm aprīkotā posmā, saistāma ar šīm ierīcēm tā, lai atvērt izejas luksoforu (ieslēgt atļaujošo signālu luksoforā) uz šo posmu, atvērt garāmejas luksoforu, kas norobežo šādu blokposmu ir iespējams tikai tad, ja pārmija atrodas galvenā ceļa virzienā.
64. Stacijā, kas atrodas iecirknī ar automātiskās vai pusautomātiskās bloķēšanas sistēmu un kurā vilcienu kustība pa galveno, pieņemšanas un nosūtīšanas ceļu paredzēta bez apstāšanās, ieejas un maršruta luksoforā lieto signalizāciju, kas nodrošina caurbraukšanu pa šādu ceļu bez apstāšanās.
65. Ar automātiskās vai pusautomātiskās bloķēšanas sistēmu aprīkotā vienceļa posmā pēc tam, kad stacijā atvērts izejas luksofors, nav pieļaujama iespēja blakus stacijā atvērt izejas luksoforus pretēja virziena vilcienu nosūtīšanai šajā pašā posmā. Šādu savstarpēju signālu atkarību nodrošina arī divceļu posmā, kas aprīkots ar automātiskās bloķēšanas sistēmu abpusējai vilcienu kustībai pa katru ceļu.
66. Stacijā, kas atrodas iecirknī ar automātiskās un pusautomātiskās bloķēšanas sistēmu, bloķēšanas sistēmas ierīces aprīko ar atslēgzizli saimniecības vilcienu kustības nodrošināšanai.

67. Vienceļa iecirknī ar automātiskās bloķēšanas sistēmu, divceļu posmā ar divpusēju automātiskās bloķēšanas sistēmu pa katru ceļu un stacijā, kur manevrējošais sastāvs izbrauc aiz stacijas robežas, automātiskās bloķēšanas sistēmas ierīces papildina ar manevru luksoforiem, kas saistīti savstarpējā atkarībā ar šīm ierīcēm.
68. Stacijās, kas atrodas ar automātiskās bloķēšanas sistēmu aprīkotā iecirknī, galvenos ceļus aprīko ar automātiskās lokomotīvu signalizācijas ceļa ierīcēm. Ar šādām ierīcēm aprīko arī stacijas ceļus, pa kuriem paredzēta vilcienu braukšana bez apstāšanās vai pasažieru vilcienu pieņemšana un nosūtīšana.
69. Divceļu iecirkņos ieejas (maršruta) un izejas luksoforus, kas atrodas pie stacijas pareizā virziena galvenajiem ceļiem, var ieslēgt automātisko darbības režīmu.
70. Atsevišķi noteiktas pārmijkopas, kas atrodas stacijās ar sarežģītu ceļu izvērsi, ir neaprīkotas ar automātiskās lokomotīvu signalizācijas ceļa ierīcēm.
71. Pārmijas elektropievads un tā noslēdzējs:
- 71.1. nodrošina piespiestā asmens ciešu piegulšanu rāmjslīdei, pārmijai atrodoties galējos stāvokļos, un krusteņa kustīgās serdes ciešu piegulšanu pie spārnslīdes;
 - 71.2. novērš pārmijas asmeņu vai krusteņa kustīgās serdes noslēgšanos, ja atstarpe starp piespiesto asmeni un rāmjslīdi vai starp kustīgo serdi un spārnslīdi ir 4 mm un vairāk platsliežu ceļam un 3 mm un vairāk šaursliežu ceļam;
 - 71.3. nodrošina, ka otrā asmens atgājiens no rāmjslīdes nav mazāks par 125 mm.
72. No jauna ieviešamo pārmiju un signālu mikroprocesoru un relejprocesoru centralizācijas, automātiskās un pusautomātiskās bloķēšanas sistēmas, dispečeru centralizācijas, šķirošanas uzkalnu mehanizācijas un automatizācijas ierīces, kā arī citas uz aparātu programmnodrošinājuma līdzekļu bāzes izvietotās ierīces reģistrē un arhivē informāciju par notikumiem, kas ir saistīti ar vilcienu kustību un manevru darbu, tai skaitā par apstākļiem, kas traucē signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas ierīču normālu darbību, kā arī informāciju par notikumiem, kas saistīti ar vilcienu dispečera un stacijas dežuranta darbībām ar šīm ierīcēm.
73. Automātiskā pārbrauktuvmu signalizācija ieslēdz apstāšanās signālus autoceļa virzienā un automātiskās barjeras ieņem slēgtu stāvokli tādu laiku pirms ritošā sastāva pienākšanas, lai autoceļa transportlīdzekļi varētu atbrīvot pārbrauktuvi. Automātiskā pārbrauktuvmu signalizācija turpina darboties un automātiskās barjeras paliek slēgtā stāvoklī, kamēr ritošais sastāvs ir pilnīgi atbrīvojis pārbrauktuvi.
74. Automātiskās garāmejošo vilcienu sakarsušo buksu atklāšanas ierīces nodrošina:
- 74.1. vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) un stacijas, kurā atrodas sakarsušo buksu reģistrējošās iekārtas, atbildīgo darbinieku informēšanu par vilcienā esošo sakarsušo buksi;
 - 74.2. nodotās informācijas reģistrēšanu.

6.2. Sakari

75. Iecirknī jābūt vilcienu dispečera sakariem, starpstaciju sakariem un staciju savstarpējiem sakariem.
76. Iecirknī, kas aprīkots ar automātiskas bloķēšanas sistēmu un dispečercentralizāciju, visā tā elektrificētajā daļā nodrošina energodispečera sakarus.
77. Atkarībā no tehnoloģiskajām vajadzībām stacijās ierīko:
- 77.1. stacijas radiosakarus;

77.2. divpusējos parka skaļruņu sakarus.

78. Stacijas radiosakaru ierīces nodrošina divpusējus radiosakarus manevru un uzkalnu, tehnisko kantoru, vagonu apskates punktu, apsardzes vienību, konteineru laukumu, tehnisko līdzekļu apkopes un remonta brigāžu (signalizācijas, centralizācijas, bloķēšanas un sakaru, ceļa, kontakttīkla u.c.) sakaru tīklos.
79. Radiosakarus, kurus izmanto saziņai ar vilces līdzekļa vadītājiem (mašīnistiem) pastāvīgi uztur ieslēgtā stāvoklī.
80. Divpusējā parka skaļruņu iekārta pastāvīgi ir ieslēgtā stāvoklī, un tajā ir ieslēgta stāvokļa kontrole.
81. Aizliegts lietot vilcienu dienesta sakarus sarunām, kas nav saistītas ar vilcienu kustību.
82. Vilcienu dispečera sakaru lokālajā tīklā var ieslēgt tikai staciju dežurantu, manevru dispečeru, operatoru, pārvadātāja dežurantu, brigāžu maiņas punktu dežurantu, energodispečeru, signalizācijas un sakaru distances dežurējošo inženieru telefonus. Iecirknī ar dispečercentralizāciju vilcienu dispečera sakaru lokālajā tīklā ieslēdz pārbrauktuvi dežurantu telefonus.
83. Mobilos sakarus lieto vilcienu radiosakaros, posmu telefonsakaros, sakaros ar darbu veikšanas vietu un citos sakaros, ja ir nodrošinātas attiecīgajiem sakaru veidiem noteiktās prasības.
84. Ja ir bojātas SCB un sakaru līnijas, sakarus atjauno šādā secībā:
- 84.1. vilcienu dispečera sakari;
 - 84.2. ceļa bloķēšanas, vilcienu starpstaciju, energodispečera sakari un pārmiju posteņu sakari;
 - 84.3. elektroapgādes ierīču tālvadība;
 - 84.4. maģistrālie sakari;
 - 84.5. pārējie sakaru veidi.

6.3. Elektroapgāde

85. Elektroapgādes iekārtas nodrošina drošu elektroapgādi:
- 85.1. elektriskajam ritošajam sastāvam, kas atbilst noteiktajām vilcienu svara normām, kustības ātrumam un intervāliem starp vilcieniem;
 - 85.2. signalizācijas, centralizācijas, bloķēšanas, sakaru un tehnoloģiskās skaitļošanas tehnikas ierīcēm;
 - 85.3. pārējiem elektroenerģijas patērētājiem saskaņā ar normatīvo tehniskajos dokumentos noteiktajām prasībām.
86. Elektrificēto līniju līdzstrāvas spriegums ir 3,3 kV.
87. Elektroapgādes iekārtas nodrošina pret īsslēguma strāvām, pārspriegumiem un pārslodzēm virs noteiktajām normām.
88. Apakšzemes metāla ietaises (piemēram, cauruļvadi, kabeļi), kā arī metāla un dzelzsbetona tiltus, viaduktus, kontakttīkla balstus, luksoforus un hidrokolonnas, kas atrodas elektrificēta iecirkņa rajonā, aizsargā pret elektrisko koroziju.
89. Elektrificēta iecirkņa vilces apakšstaciju un elektrisko ritošo sastāvu aprīko ar aizsardzības ierīcēm pret strāvas iekļūšanu kontakttīklā, kas var traucēt SCB un sakaru ierīču normālu darbību.

7. Stacija un pieturas punkts

90. Stacijas un pieturas punkta aprīkojums un ceļu izvietojums nodrošina dzelzceļa satiksmi, kravas un pasažieru apkalpošanu, dzelzceļa satiksmes drošību, efektīvu tehnisko līdzekļu izmantošanu un drošus darba apstākļus.
91. Katram stacijas ceļam, pārmijai, centralizācijas postenim, pārmiju postenim un posma katram galvenajam ceļam piešķir numuru (nosaukumu). Vienādus numurus nepiešķir ceļiem, pārmijām un posteņiem vienas stacijas vai viena stacijas parka robežās.
92. Pasažieru staciju aprīko ar nepieciešamajām vietu rezervēšanas un biļešu pārdošanas ierīcēm, bagāžas glabātuvēm, sanitārajiem mezgliem un pasažieru informēšanas sistēmām.
93. Stacijās un pieturas punktos nodrošina viegli pieejamu un skaidri saprotamu informāciju pasažieriem, bet pasažieru ēkas (nojumes, paviljonus) un platformas apgādā ar stacijas vai pieturas punkta nosaukuma izkārtnēm, kas ir viegli saskatāmas no vilciena.
94. Lai platformas savienotu savā starpā un ar pasažieru apkalpošanai paredzētajām ēkām, ierīko gājēju pārejas, tuneļus vai tiltiņus.
95. Pāreju, kas ir vienā līmenī ar stacijas vai pieturas punkta ceļiem, aprīko ar segumu, rādītājiem, brīdinājuma uzrakstiem un, ja nepieciešams, ar automātisko signalizāciju.
96. Pasažieru platformu ierīko atbilstoši valsts standartam LVS 448:2021 "Dzelzceļa aprīkojums. Pasažieru platformas un gājēju pārejas dzelzceļa līnijās ar 1520 mm platumu". Eksploatācijā esošās platformas, kas neatbilst minētā standarta prasībām, pārbūvē plānotās rekonstrukcijas laikā.
97. Stacijas posteni, no kura tieši pārliek pārmijas un darbina signālierīces, izvieto vietā, no kuras attiecīgās pārmijas un ceļi ir labi pārredzami. Šādas prasības izņēmumu pieļauj tikai elektriskās centralizācijas postenim (izņemot uzkalnu posteņus).
98. Stacijas centralizācijas posteņa un pārmiju posteņa telpas aprīko ar nepieciešamajām signālierīcēm, inventāru, darbarīkiem un materiāliem. Pārmiju postenī papildus ierīko telefona sakaru ārējās izsaukšanas ierīces.
99. Šķirošanas uzkalnu aprīko ar:
 - 99.1. luksoforu signalizāciju;
 - 99.2. radiosakariem un divpusējām parka skaļruņu iekārtām (sarunām un norādījumiem uzkalna vilces līdzekļu vadītājiem (mašīnistiem), manevru vadītāja brigādēm un citiem iesaistītiem dzelzceļa speciālistiem);
 - 99.3. mehanizācijas un automatizācijas iekārtām vagonu nolaišanai no uzkalna;
 - 99.4. uzkalna pārmiju elektrisko centralizāciju, uzkalna automātisko lokomotīvu signalizāciju;
 - 99.5. ar ierīcēm dokumentu pārsūtīšanai;
 - 99.6. mehanizētām sniega tīrīšanas vai kausēšanas ierīcēm, ja pārmijas iekļautas uzkalnu centralizācijā.
100. Apgaismojums stacijā nodrošina dzelzceļa satiksmes neapdraudētu norisi, pasažieru drošību, iekāpjot vagonos un izkāpjot no tiem, kā arī apkalpojošā personāla un kravu apsardzes netraucētu un drošu darbu.
101. Stacijā apgaismo:
 - 101.1. pasažieru apkalpošanas ierīces un iekārtas;
 - 101.2. vilcienu pieņemšanas un nosūtīšanas, iekraušanas un izkraušanas, manevru, ekipēšanas, ritošā sastāva tehniskās apkopes un remonta ceļus un parkus;
 - 101.3. kravas pagalmus un konteineru laukumus;

- 101.4. šķirošanas platformas;
 - 101.5. vagonu svarus;
 - 101.6. vietas, kur sagaida vilcienus;
 - 101.7. pārmiju ielas un pārmijkopas;
 - 101.8. pārbrauktuves vismaz uz galvenajiem un pieņemšanas nosūtīšanas ceļiem.
102. Stacijas atbilstoši veicamo kravas darbu apjomam aprīko ar ierīcēm, kas ļauj atslēgt atsevišķas iekraušanas un izkraušanas ceļu, kā arī pārējo stacijas ceļu ārējā apgaismojuma sekcijas, ja uz šiem ceļiem nenotiek kraušanas darbi un manevri.
103. Pieturas punktos apgaismo pasažieru iekāpšanas un izkāpšanas vietas, pasažieru uzturēšanās vietas.
104. Stacijā ārējais apgaismojums nedrīkst traucēt signāluguņu skaidru redzamību.
105. Stacijas kravas iekārtas nodrošina kravu saglabātību, kā arī ātru un ērtu kravu operāciju izpildi.

8. Tehniskā aprīkojuma uzturēšana

106. Dzelzceļa būvēm, iekārtām un ierīcēm jāatbilst prasībām, kas nodrošina drošu dzelzceļa satiksmi un dzelzceļa ekspluatāciju.
107. Signalizācijas, centralizācijas, bloķēšanas un sakaru būves, iekārtas un ierīces aizsargā no vilces strāvas, elektropārvades līniju un negaisa traucējošās un bīstamās ietekmes.
108. Ceļa, signalizācijas, centralizācijas, bloķēšanas un elektroapgādes ierīces, kā arī ritošais sastāvs nodrošina elektrisko sliežu ķēžu pastāvīgu un netraucētu darbību.
109. Atsevišķie tilti un pārvadi ir norobežoti ar gabarīta kontroles ietaisēm, kā arī ir aprīkoti ar vēstījuma signalizāciju un aizsprosta luksoforiem.
110. Dzelzceļa būvju un iekārtu apskates rezultātus dokumentē atbilstoši to noteiktajām apskates procedūrām.
111. Jaunuzceltās un rekonstruētās būves un iekārtas var uzsākt ekspluatēt tikai pēc tehniskās dokumentācijas apstiprināšanas, kura nosaka kārtību, kādā nodrošina dzelzceļa satiksmes drošību, darba un apkārtējās vides aizsardzību, un pēc to dzelzceļa speciālistu (darbinieku) zināšanu pārbaudes, kuri apkalpos šīs būves un iekārtas.
112. Publiskās lietošanas ceļa, inženierbūvju, kontakttīkla un signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas būvju, iekārtu un ierīču kārtējos uzturēšanas un remonta darbus veic, izmantojot tehnoloģiskajām vajadzībām un remontdarbiem rezervēto Infrastruktūras jaudu.
113. Katrā stacijā un katrā vilcienu dispečera iecirknī ir apskates žurnāls (Noteikumu **9.pielikums**).
114. Apskates žurnālā dzelzceļa speciālists ieraksta informāciju par:
- 114.1. ceļu, pārmiju, signalizācijas, centralizācijas, bloķēšanas un sakaru ierīču, kontakttīkla un citiem Infrastruktūras bojājumiem, kurus konstatējis pats vai par kuriem saņemts cita dzelzceļa speciālista ziņojums;
 - 114.2. plombu noņemšanu no SCB un sakaru ierīcēm vai to vadības ierīcēm;
 - 114.3. SCB vadības ierīču lietošanu, kurām ir lietošanas skaitītāji un kuru lietošana netiek reģistrēta un arhivēta uz aparātu programmnodrošinājuma līdzekļu bāzes.

115. Par Infrastruktūras iekārtu bojājumiem dzelzceļa speciālists nekavējoties paziņo personām, kuras apkalpo šīs iekārtas.
116. Pēc bojājuma novēršanas un plombu uzlikšanas persona, kura apkalpo šīs iekārtas, noformē ierakstu apskates žurnālā.
117. Lai nodrošinātu ceļu, inženierbūvju, kontakttīkla, signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas būvju, iekārtu un ierīču būvniecības, remonta un uzturēšanas darbu vadīšanu un izpildi, kā arī darba drošības noteikumu prasību ievērošanu, norīko darbu vadītāju.
118. Lai nodrošinātu dzelzceļa satiksmes drošības noteikumu ievērošanu ceļa, inženierbūvju, kontakttīkla un signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas būvju, iekārtu un ierīču būvniecības, remonta un uzturēšanas darbu laikā, ja to veic būvuzņēmēji, norīko LDz atbildīgo darbinieku, kura norādījumi ir saistoši visām iesaistītajām personām.
119. Ja inženierbūvju, kontakttīkla un signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas būvju, iekārtu un ierīču būvniecības, remonta un uzturēšanas darbus veic LDz pašu spēkiem, tad darbu vadītājs un atbildīgais darbinieks var būt viena LDz persona.
120. Ceļa, inženierbūvju, kontakttīkla un signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas būvju, iekārtu un ierīču būvniecības, remonta un uzturēšanas darbus iedala:
- 120.1. plānotajos darbos starp vilcienu kustības grafikā paredzētajiem vilcieniem;
 - 120.2. plānotajos darbos tehnoloģiskā pārtraukuma (loga) laikā;
 - 120.3. darbos pēkšņi radušos bojājumu novēršanai.
121. Tehnoloģiskais pārtraukums (logs) ir laiks, kurā pārtrauc vilcienu kustību posmā, atsevišķos posma vai stacijas ceļos, lai veiktu plānotus Infrastruktūras būvniecības, remonta un uzturēšanas darbus.
122. Tehnoloģiskā pārtraukuma (loga) noteikšanai nepieciešama LDz atļauja (telegramma) darbu veikšanai, kurā ir noteikti drošības nosacījumi. Infrastruktūras uzturēšanas darbiem, ko veic LDz struktūru darbinieki, tehnoloģisko pārtraukumu ("logu") var piešķirt pēc LDz atbildīgā darbu vadītāja pieprasījuma bez atsevišķas atļaujas (telegrammas). Vilcienu kustību, pamatojoties uz LDz atļauju (telegrammu) vai LDz atbildīgā darbu vadītāja pieprasījumu, pārtrauc dzelzceļa speciālists, kurš vada dzelzceļa satiksmi (vilcienu dispečers vai stacijas dežurants).
- (ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 12.09.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./145-2025)*
123. Tehnoloģiska pārtraukuma (loga) darbu izpildes laikā posmā nodrošina sakarus starp darbu vadītāju, LDz atbildīgo darbinieku un dzelzceļa speciālistu, kurš vada dzelzceļa satiksmi (vilcienu dispečeru vai stacijas dežurantu).
124. Ja SCB vadības ierīces funkcionalitāte paredz iespēju ierobežot kļūdainu maršrutu sagatavošanu uz bīstamo vietu, vai ceļu, kur notiek Infrastruktūras uzturēšanas, remonta vai būvniecības darbi, vai ir noteikti ierobežojumi noteiktā veida vilcieniem, tad obligāti jālieto šīs funkcijas, neatkarīgi no tā vai ir gaidāms vilciens. Var atcelt ar SCB vadības ierīcēm pielietotus ierobežojumus, kad ir saņemts ziņojums par šķēršļu kustībai novēršanu, darbu pabeigšanu vai attiecīgajos gadījumos, kad darbinieks personīgi ir pārliecinājies, ka maršruts ir drošs noteiktā veida vilcienam.
125. Ja ceļa, inženierbūvju, kontakttīkla, signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas būvju, iekārtu un ierīču būvniecības, remonta un uzturēšanas darbu laikā nepieciešams darbu izpildes vietu norobežot ar pārnēsājamiem signāliem, darbu vadītājs norīko dzelzceļa speciālistu – signālistu. Lai signālistu atšķirtu no citiem dzelzceļa speciālistiem, viņš valkā galvassegu ar dzeltenu virsmu un viņu nodrošina ar signālierīcēm un, ja nepieciešams, ar sakaru līdzekļiem.
126. Aizliegts sākt ceļa, inženierbūvju, kontakttīkla, signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas, būvju, iekārtu un ierīču būvniecības, remonta un uzturēšanas darbus stacijā:

- 126.1. kamēr šķērslis vai darbu izpildes vieta, kas ir bīstama dzelzceļa satiksmei, nav norobežota ar signāliem;
- 126.2. bez LDz atbildīgā darbinieka iepriekšēja ieraksta apskates žurnālā par darbu veikšanu;
- 126.3. ja darbu veikšanai Infrastruktūras pārvaldītāja atbildīgais darbinieks nav saņēmis stacijas dežuranta piekrišanu.
127. Ierakstu apskates žurnālā par remonta vai uzturēšanas darbu sākumu un beigām var aizvietot ar reģistrējamu telefonogrammu:
- 127.1. ja darbus veic, kontakttīklam noņemot spriegumu un neskarot ceļu un citas inženierbūves;
- 127.2. ja tiek novērsti pēkšņi radušies bojājumi.
128. Ar dispečercentralizāciju aprīkota iecirkņa stacijā remonta un uzturēšanas darbus veic tikai ar vilcienu dispečera atļauju vai ar stacijas dežuranta atļauju, ja stacija ir nodota viņa vadībā.
129. Ja veic darbus ar kontakttīklu, apskates žurnālā norāda, kādiem ceļiem, pārmijām vai kontakttīkla sekcijām ir pārtraukta dzelzceļa satiksme vai elektrovilces ritošā sastāva kustība.
130. Aizliegts sākt ceļa, inženierbūvju, kontakttīkla, signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas būvju, iekārtu un ierīču būvniecības, remonta un uzturēšanas darbus posmā:
- 130.1. kamēr šķērslis vai darbu izpildes vieta, kas ir bīstama vilcienu kustībai, nav norobežota ar signāliem vai attiecīgajā posmā (posma ceļā) pārtraukta vilcienu kustība;
- 130.2. ja LDz atbildīgais darbinieks nav saņēmis vilcienu dispečera rīkojumu (rakstisks paziņojums vai telefonogramma) par vilcienu kustības pārtraukšanu attiecīgā posmā (posma ceļā) vai vilcienu dispečera piekrišanu darbiem, ja darbus posmā veic, nepārtraucot vilcienu kustību.
131. Ja Infrastruktūras remontdarbi ir paredzēti stacijā, pēc iepazīšanās ar darbu vadītāja ierakstu apskates žurnālā, stacijas dežurants dod norādījumu centralizācijas posteņu dežurantiem, pārmijniekiem un manevru vadītājiem un ar viņu starpniecību arī vilces līdzekļu vadītājiem (mašīnistiem), kas strādā stacijā, par to, uz kuriem ceļiem vai ceļu iecirkņiem nedrīkst izbraukt, par ātruma samazināšanu vai īpašas uzmanības nepieciešamību, braucot pa ceļiem, kur notiek darbi.
132. Par stacijā gaidāmo dzelzceļa satiksmi stacijas dežurants laikus paziņo darbu vadītājam.
133. Ja starp Infrastruktūru un privāto dzelzceļa infrastruktūru notiek tieša dzelzceļa satiksme un privātās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs paziņoja par uzturēšanas darbiem tā dzelzceļa infrastruktūrā un attiecīgiem ierobežojumiem, stacijas dežurants dod attiecīgu norādījumu vilcienu sastādītājiem un ar viņu starpniecību arī vilces līdzekļu vadītājiem (mašīnistiem), kas strādā stacijā, uz kuriem ceļiem vai ceļu iecirkņiem nedrīkst izbraukt, par ātruma samazināšanu vai īpašas uzmanības nepieciešamību, braucot pa ceļiem, kur notiek darbi. Par gaidāmo vilcienu kustību un manevru darbiem privātās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrā stacijas dežurants laikus paziņo tās infrastruktūras pārvaldītājam.
134. Līdz paredzētā vilcienu kustības pārtraukuma (loga) beigām pabeidz visus darbus, sakārto Infrastruktūru, nodrošinot vilcienu kustības drošību. Beidzot darbu posmā, darbu vadītājs apskata ceļu vai citus Infrastruktūras objektus visā darba iecirkņa garumā un pārliecinās, ka nav šķēršļu drošai dzelzceļa satiksmei.
135. Pēc ceļa, inženierbūvju, kontakttīkla, signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas būvju, iekārtu un ierīču būvniecības, remonta un uzturēšanas darbu pabeigšanas stacijā šīs būves, iekārtas un ierīces pārbauda un nodod ekspluatācijā, pamatojoties uz LDz atbildīgā darbinieka ierakstu apskates žurnālā, kas apstiprināts ar stacijas dežuranta parakstu. Šo ierakstu var aizstāt ar apskates žurnālā ierakstītu analogiska satura telefonogrammu, kuru LDz atbildīgais darbinieks pārraida stacijas dežurantam un pēc darbu beigām minēto ierakstu apliecina ar parakstu.

136. Pēc ceļa darbu pabeigšanas vilcienu dispečers posmu vai posma ceļu atjauno vilcienu kustību tikai pēc tam, kad saņemts LDz atbildīgā darbinieka rakstisks paziņojums vai telefonogramma par to, ka ceļa darbi ir pabeigti un ka nav šķēršļu netraucētai un drošai vilcienu kustībai.
(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 12.09.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./145-2025)
137. Signalizācijas, centralizācijas, bloķēšanas un sakaru iekārtu vai elektroapgādes ietaišu darbības atjaunošanu, kas saistīta ar vilcienu kustības atvēršanu, pieļauj tikai pēc LDz atbildīgā darbinieka rakstiska paziņojuma vai telefonogrammas saņemšanas.
138. Signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas iekārtas, kas saista ierīces savstarpējā atkarībā, kā arī vilcienu un staciju radiosakaru aparātus noslēdz un noplombē vai arī aizsargā ar programmatūras līdzekļiem, parolēm un citiem loģiskās aizsardzības līdzekļiem.
139. Par signalizācijas, centralizācijas, bloķēšanas un radiosakaru iekārtu plombu neskartību un pareizu loģiskās aizsardzības līdzekļu lietošanu ir atbildīgi dežurējošie dzelzceļa darbinieki, kuri lieto šīs ierīces.
140. Signalizācijas, centralizācijas, bloķēšanas un radiosakaru iekārtas un ierīces drīkst atvērt tikai LDz atbildīgie speciālisti, pirms atvēršanas izdarot attiecīgu ierakstu apskates žurnālā.
141. Atsevišķu noteikto signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas ierīču nomainīšanu un atslēgšanos var veikt ar stacijas dežuranta atļauju (iecirķņos ar dispečercentralizāciju – ar vilcienu dispečera atļauju), neveicot ierakstu apskates žurnālā.

9. Ritošais sastāvs

9.1. Vispārīgās prasības

142. Dzelzceļa satiksmē aizliegts lietot ritošo sastāvu, kas negarantē kustības drošību un drošības tehnikas ievērošanu.
143. Visi ritošā sastāva elementi nodrošina drošu dzelzceļa satiksmi ar noteikto maksimālo ātrumu.
144. Katrai ritošā sastāva vienībai ir tehniskā pase, kurā norādīti svarīgākie tehniskie un ekspluatācijas raksturojumi.
145. Uz ritošā sastāva vienībām ir šādas skaidri salasāmas zīmes un uzraksti:
- 145.1. pārvadātāja (lietotāja) vai ritošā sastāva īpašnieka firmas zīme;
 - 145.2. ritošā sastāva vienības numurs;
 - 145.3. izgatavotājrūpnīcas firmas zīme ar ritošā sastāva būves vietas nosaukumu un datumu;
 - 145.4. remonta veids, tā izpildes datums un vieta (izņemot vilces līdzekli);
 - 145.5. pašmasa (izņemot vilces līdzekli);
 - 145.6. uz kravas vagona – celtspēja;
 - 145.7. uz sliežu motortransporta – transportēšanas ātrums.
146. Uz vilces līdzekļa norāda šādu informāciju:
- 146.1. vilces līdzekļa sērija;
 - 146.2. konstruktīvais ātrums;
 - 146.3. gaisa rezervuāru, bremžu cilindru un katlu pārbaudes datums.
147. Uz riteņpāra ass ar skaidri iespiestām zīmēm norāda riteņpāra formēšanas un pilnīgās pārbaudes datumu un vietu.
148. Vilces līdzekli (izņemot sliežu motortransportu) aprīko ar:

- 148.1. kustības ātruma mērīšanas ierīci;
 - 148.2. signalizācijas sistēmas borta ierīcēm, ja vilces līdzekļi paredzēti ekspluatācijai attiecīgi aprīkotā Infrastruktūrā;
 - 148.3. vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) modrības pārbaudes ierīcēm, kas automātiski aptur vilcienu, ja vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) zaudē modrību (darbspēju) vai ir pārsniegts ierīču kontrolējamais kustības ātrums;
 - 148.4. ierīcēm, kas reģistrē kustības ātrumu un laiku, bremžu sistēmas darbību, nobraukto attālumu, veiktās vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) modrības pārbaudes un signalizācijas sistēmas borta ierīču rādījumus;
 - 148.5. radiosakaru ierīcēm, kas piemērotas ekspluatējamai Infrastruktūrai.
149. Sliežu motortransportu aprīko ar kustības ātruma mērīšanas un radiosakaru ierīcēm, kas piemērotas Infrastruktūrai.
150. Kravas lokomotīvi, kura paredzēta darbam ar vilciena sastāviem, garākiem par 120 asīm, aprīko ar ierīcēm, kas signalizē par bremžu maģistrāles pārtrūkšanu.
151. Vilces ritošā sastāva vai pasažieru vagonu īpašnieks vai lietotājs nodrošina ritošā sastāva aprīkojumu un tā uzturēšanu atbilstoši normatīvo aktu un ritošā sastāva ražotāja prasībām ugunsdrošības jomā, kā arī izstrādā rīcības kārtību ugunsgrēka gadījumā.
152. Ritošā sastāva bremzes nodrošina drošu ekspluatāciju un vienmērīgu bremzēšanu.
153. Ritošo sastāvu, izņemot vienvagona pasažieru automotrisi vai sliežu motortransporta vienības, kuru ievieto vilciena sastāvā jābūt aprīkotam ar automātiskajām bremzēm.
154. Ritošā sastāva automātiskās bremzes nodrošina vilciena apturēšanu, ja bremzes gaisa maģistrālē ir atvienojums vai pārrāvums vai ja ir iedarbināts stopkrāns (pēkšņās bremzēšanas krāns).
155. Ritošā sastāva automātiskās bremzes ekspluatācijas laikā ieslēdz atbilstošo bremzēšanas režīmu atkarībā no ceļa profila, kravas svara vagonā un sastāva garuma, ja to paredz bremžu konstrukcija.
156. Bremžu sviru pārvada daļas, kas atvienošanas vai lūzuma dēļ var izvirzīties ārpus ritošā sastāva gabarīta vai nokrist uz ceļa, jābūt nodrošinātām ar aizsargierīcēm.
157. Ja platsliežu vilciena galvas un astes vagona sakabe nav savietojama ar SA-3 tipa automātisko sakabi, tad uz ritošā sastāva jābūt palīgierīces, kas nodrošina tā sakabināšanu ar automātisko sakabi.

9.2. Remonts un tehniskā apkope

158. Ritošā sastāva tehniskā apkope ir pasākumu komplekss, ko veic ritošā sastāva darbspēju un to drošuma līmeņa un estētiskā stāvokļa uzturēšanai, bojājumu profilaksei un novēršanai.
159. Ritošā sastāva tehniskajā apkopē ietilpst arī darbi ritošā sastāva izgatavotāja un projektētāja izdoto tehniskās ekspluatācijas norādījumu izpildei.
160. Ritošā sastāva remonts ir pasākumu komplekss, ko veic ritošā sastāva darbspēju un tā drošuma līmeņa uzturēšanai un kurā paredz ritošā sastāva mezglu un agregātu revīziju, remontu vai nomaiņu pret jauniem, regulēšanu un izmēģinājumu veikšanu. Ritošā sastāva remonta mērķis ir ritošā sastāva pamata ekspluatācijas parametru atjaunošana un to stabilitātes nodrošināšana starp remontiem.

161. Ritošam sastāvam jābūt plānoto remontu un tehniskās apkopes sistēmai (turpmāk – remonta sistēma) atbilstoši ritošā sastāva ražotāja ieteikumiem.
162. Ja remonta sistēmā noteiktie pasākumi neatbilst ritošā sastāva ražotāja ieteikumiem, remonta sistēmai ir nepieciešams riska novērtējums, kas apliecina, ka ritošā sastāva drošības līmenis nesamazinās.
163. Remonta sistēma ietver dokumentāciju par plānoto remontu un tehniskās apkopes veikšanas nosacījumiem un termiņiem.
164. Termiņu, kad veicama ritošā sastāva nākamā tehniskā apkope vai remonts, nosaka saskaņā ar kalendāra laiku, ritošā sastāva vai tā atsevišķu agregātu darba laiku, vilcei patērēto energoresursu daudzumu vai ritošā sastāva nobraukumu. Laikposmu starp tehniskajām apkopēm un remontiem atsevišķiem ritošā sastāva mezgliem var noteikt saskaņā ar diagnostikas rezultātiem.
165. Ja, nosakot nākamās tehniskās apkopes vai remonta termiņu, neņem vērā kalendāra laiku, ritošā sastāva vai tā atsevišķu agregātu darba laiku, bet izvēlas citu kritēriju, papildus izvēlētajam ritošā sastāva tehniskās apkopes un remonta termiņa kritērijam norāda arī maksimālo kalendāra laiku vai agregāta darba laiku, pēc kura ritošajam sastāvam veicama tehniskā apkope vai remonts.
166. Aizliegts ekspluatēt ritošo sastāvu, ja tam nav izveidota remonta sistēma vai nav veiktas remonta sistēmā noteiktās tehniskās apkopes un remontu.
167. Aizliegts ekspluatēt ritošo sastāvu, ja tā gaisa rezervuāriem, kuru tilpums ir 0,025 m³ (25 litri) vai lielāks vai kuru tilpums ir mazāks par 0,025 m³ (25 litriem), ja darba spiediena MPa (kgf/cm²) reizinājums ar tilpumu m³ (l) ir 0,02 (200) vai lielāks, nav veikta hidrauliskā pārbaude. Hidraulisko pārbaudi veic:
- 167.1. vilces ritošajam sastāvam un sliežu motortransportam ne retāk kā reizi četros gados;
- 167.2. kravas vagoniem, kurus izmanto starptautiskā satiksmē, ne retāk kā reizi četros gados vai kapitālā remonta laikā (ja kārtējā depo remonta laikā līdz gaisa rezervuāra pārbaudei atlicis vismaz pusotrs gads, gaisa rezervuāra hidraulisko pārbaudi atļauts veikt nākamajā plānotajā depo remonta vai kapitālā remonta laikā);
- 167.3. pasažieru vagoniem ne retāk kā reizi piecos gados;
- 167.4. kravas vagoniem, kas ir apgrozībā tikai Latvijā, ne retāk kā reizi piecos gados vai kārtējā depo remonta vai kapitālā remonta laikā.
168. Aizliegts ekspluatēt vilces ritošo sastāvu un sliežu motortransportu, ja tā gaisa rezervuāriem, kuru tilpums ir 0,025 m³ (25 litri) vai lielāks vai kuru tilpums ir mazāks par 0,025 m³ (25 litriem), ja to darba spiediena MPa (kgf/cm²) reizinājums ar tilpumu m³ (l) ir 0,02 (200) vai lielāks, ne retāk kā reizi divos gados starp hidrauliskām pārbaudēm nav veikta ārējā apskate.

9.3. Smiltnīcas izmantošana (OPE B.2. 1.p.)

169. Ja vilces līdzeklis ir aprīkots ar manuāli darbināmu smiltnīcu, vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) atļauts izmantot smiltis, izņemot:
- 169.1. pārmiju un sliežu ceļu krustojumu vietās;
- 169.2. bremzējot ar ātrumu, kas nepārsniedz 20 km/h;
- 169.3. stāvēt.
170. Izņēmumi, kuri minēti Noteikumu 169. punkta prasības neattiecas šādos gadījumos:
- 170.1. ja draud pabraukšana garām aizliedzošajam signālam (bīstamai vietai) vai pastāv cita nopietna starpgadījuma risks un smiltis palīdzētu radīt labāku saķeri;

170.2. vilcienam sākot kustību;

170.3. pārbaudot vilces līdzekļa smilts padošanas sistēmas darbību.

10. Dzelzceļa satiksme

10.1. Vispārīgās prasības

171. Lai nodrošinātu optimālu vagonu plūsmu un efektīvu darba organizāciju šķirošanas stacijās, ņemot vērā to tehniskā aprīkojuma līmeni, tiek izstrādāts formēšanas plāns, kurā norādīts vagonu nosūtīšanas virziens un stacijas.

172. Stacijas, kas nedarbojas pilnu diennakti, operatīvi uzsāk un slēdz ar vilciena dispečera rīkojumu:

“_____ stacijas darbība uzsākta (pārtraukta) plkst. _____. Vilcienu dispečers”.

173. Rīkojumus vai norādījumus par dzelzceļa satiksmi dod skaidri (konkrēti) un īsi, ievērojot Noteikumu **1.pielikumā** noteiktos principus. Darbinieks, kas devis rīkojumu, uzklauša rīkojuma (norādījuma) atkārtojumu un pārliecinās, ka tas ir saprasts pareizi. Ja abonents neatbild uz izsaukumiem, vai rīkojuma (norādījuma) atkārtojums netiek saņemts un ir apdraudējumi vilcieniem vai cilvēkiem, darbinieks rīkojas atbilstoši 201.punkta prasībām.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 12.09.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./145-2025)

174. Stacijas dežurants (iecirņos, kas aprīkoti ar dispečercentralizāciju – vilcienu dispečers) laicīgi pa radiosakariem informē vilces līdzekļa vadītāju (mašīnistu) šādos gadījumos:

174.1. par vilciena aizturēšanu pie ieejas luksofora ar aizliedzošu signālu;

174.2. par vilciena pieņemšanu uz nespecializēta ceļa;

174.3. par pasažieru vilciena grafikā neparedzētu apstāšanos stacijā (t.sk. pie maršruta luksoforiem);

174.4. par kravas vilciena pieņemšanu stacijā (izņemot gala stacijā) ar apstāšanos, vilcienu kustības regulēšanas operācijām vai citam nolūkam (vilcienu dispečers brīdina mašīnistu tikai ja vilciens brauc ar bojātam kustības drošības ierīcēm);

174.5. par pieņemšanas vai nosūtīšanas kārtību, kad nav iespējams ieslēgt luksoforā atļaujošu signālu;

174.6. par daļējo manevru maršruta gatavību, norādot vilces līdzekļa apstāšanas vietu, ja manevru maršruts tiek gatavots pa daļām;

174.7. par avārijas vai nestandarta situācijām un turpmāko rīcību.

175. Ievēro šādu vilcienu nosūtīšanas un caurlaišanas secību:

175.1. ārpuskārtas vilcieni – palīdzības un ugunsdzēsības vilcieni, kā arī pēc palīdzības pieprasījuma vilcienu kustības atjaunošanai norīkotie sniegtīri, lokomotīves bez vagoniem, automotrišes un nenocēlamā tipa drezīnas;

175.2. kārtējie vilcieni:

175.2.1. pasažieru ātrvilcieni;

175.2.2. pārējie pasažieru vilcieni;

175.2.3. kravas vilcieni;

175.2.4. pārējie vilcieni;

175.2.5. vilcieni, kurus norīko pēc pieprasījuma un kuru priekšrocību nosaka, tos norīkojot.

176. Elektrificētā iecirknī vilcienu dispečers, organizējot dzelzceļa satiksm

178. Aizliegts aizņemt ar citu ritošo sastāvu ceļus, kur pastāvīgi stāv palīdzības un ugunsdzēsības vilcieni, kā arī atjaunošanas darbiem paredzētais sliežu motortransports.
179. Noceļamā ritošā sastāva ekspluatācija atļauta tikai posmos, kuros pārtraukta vilcienu kustība.
(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 12.09.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./145-2025)
180. Noceļamā tipa šaursliežu motordrezīnu kustība noteikta atsevišķa instrukcija par vilcienu kustības organizēšanu iecirknī Gulbene – Alūksne.
181. Vilcienu jāvada no vilces līdzekļa priekšējās vadības kabīnes. Citi vilcienā esošo vilces līdzekļu vadītāji (mašīnisti) atkārto visus priekšējā vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) signālus un norādījumus un izpilda to prasības.
182. Persona drīkst braukt vilces līdzekļa vadības kabīnē, ja piešķirtā attiecīga atļauja. Vilces līdzekļa vadības kabīnē kopā ar vilces līdzekļa vadītāju (mašīnistu) var atrasties ne vairāk par trīs personām.
183. Vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) pienākumi:
- 183.1. atbilstoši kompetencei nodrošināt dzelzceļa satiksmes drošību;
 - 183.2. pārzināt vilces līdzekļa konstrukciju, sava iecirkņa garenprofilu un pastāvīgo signālu novietojumu iecirknī;
 - 183.3. ievērot vilces līdzekļa ekspluatācijas noteikumus;
 - 183.4. ievērot noteiktos bremžu ekspluatācijas nosacījumus;
 - 183.5. ievērot vilcienu kustības sarakstu;
 - 183.6. pirms vilciena (izņemot motorvagonu vilcienus un šaursliežu vilcienus) nosūtīšanas no formēšanas stacijas saņemt izziņu par vilciena nodrošinājumu ar bremzēm un pārliecināties, ka sakrīt izziņā un natūrlapā norādītais vilciena sastāva pēdējā vagona numurs un ka vilciena bremžu kluču kopējais spiedspēks atbilst normām.
184. Vadot vilcienu vai atsevišķu vilces līdzekli, vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) un viņa palīga pienākumi ir:
- 184.1. vērot, vai ceļš ir brīvs, un nekavējoties apturēt vilcienu (vilces līdzekli), ja vilciens (vilces līdzeklis) var apdraudēt cilvēku drošību vai radies šķērslis, vai pamanīts bojājums, kas var apdraudēt dzelzceļa satiksmes drošību;
 - 184.2. ievērot signālus un izpildīt to prasības;
 - 184.3. mutiski atkārtot luksoforu signālrādījumus (izņemot zaļos garāmejas luksoforu signālus) un no ceļa vai vilciena padodamos signālus, ja vilces līdzekli vada divatā;
 - 184.4. ja ir aizliedzošs signāls, apstādināt vilcienu (vilces līdzekli) ar dienesta bremzēšanu, nepabraucot garām šim signālam;
 - 184.5. ja signāls brīdina par ātruma samazināšanu, samazināt vilciena (vilces līdzekļa) ātrumu, lai pabrauktu garām signālam, nepārsniedzot noteikto ātrumu;
 - 184.6. sekot vilciena stāvoklim un veselumam, bet elektrificētajos iecirkņos – arī kontakttīkla stāvoklim;
 - 184.7. padot noteiktos signālus;
 - 184.8. apstākļos, kas samazina signālu redzamību, vadīt vilcienu sevišķi uzmanīgi un, ja nepieciešams, samazināt kustības ātrumu, lai neapdraudētu dzelzceļa satiksmes drošību;
 - 184.9. izsaukt stacijas dežurantu (iecirknī ar dispečercentralizāciju – vilcienu dispečeru), ja situācija ir neskaidra, mainās normālie caurlaišanas apstākļi, rodas nestandarta vai avārijas situācijas, un rīkoties pēc stacijas dežuranta (vilciena dispečera) norādījumiem.
185. Vadot vilcienu vai atsevišķu vilces līdzekli, vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) aizliegts:
- 185.1. pārsniegt Noteikumos noteikto ātrumu, kā arī ātrumu, ko noteicis Infrastruktūras pārvaldītājs vai kas norādīts izsniegtajā brīdinājumā;
 - 185.2. novērst uzmanību no signālu un ceļa novērošanas, vilces līdzekļa vadīšanas un tā apkalpošanas;

185.3. izslēgt normāli darbojošās drošības un radiosakaru ierīces.

186. Ar vilcienu dispečera rīkojumu vilcienu vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) drīkst braukt līdz stacijai, kurā var veikt vilces līdzekļa attiecīgā aprīkojuma remontu, ja bojājuma dēļ nedarbojas šāds vilces līdzekļa aprīkojums:

186.1. radiostacija;

186.2. ātrumu reģistrējošais ātrummērītājs;

186.3. vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) modrības pārbaudes ierīce;

186.4. automātiskā lokomotīvu signalizācijas sistēma;

186.5. ierīce, kas signalizē par bremžu maģistrāles pārtrūkšanu.

187. Aizliegts izbraukt vai izlaist no vilces līdzekļa pastāvīgas dislokācijas vai apgrozības punkta ar bojātām vilciena radioiekārtām (radiosakariem). (*OPE SITS B.2. 8.1.p.*)

188. Ja vilcienu radioiekārtu (radiosakaru) atteice konstatēta vilciena ekspluatācijas laikā (*OPE SITS B.2. 8.2.p.*):

188.1. vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) informē stacijas dežurantu (vilcienu dispečeru), cik drīz vien iespējams, izmantojot visus pieejamos līdzekļus;

188.2. atļauts turpināt kustību, ja starp vilces līdzekļa vadītāju (mašīnistu) un stacijas dežurantu (vilcienu dispečeru) ir nodrošināts cits saziņas risinājums, vai vilciens apturēts tuvākajā stacijā, kur var salabot radioiekārtu vai nomainīt vilces līdzekli, ja starp vilces līdzekļa vadītāju (mašīnistu) un stacijas dežurantu (vilcienu dispečeru) nav nodrošināti cita veida balss sakari;

188.3. vilcienu dispečers, saņemot vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) ziņojumu par bojājumu, ka arī izvērtējot situāciju pieņem lēmumu kopā ar vilces līdzekļa vadītāju (mašīnistu) par vilciena turpmāko kustību;

188.4. vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) izpilda vilcienu dispečera norādījumus par vilciena turpmāko kustību.

10.2. Kopēji ekspluatācijas principi un noteikumi (OPE SITS B papildinājums)

10.2.1. Ekspluatācijas pamatprincipi (OPE SITS B.1.)

189. Vilcienu kustības atļaušanas metode paredz ieturēt drošu intervālu starp vilcieniem.

190. Vilciens drīkst pārvietoties iecirkņa posmos tikai ar nosacījumu, ka vilciena sastāvs ir savietojams ar infrastruktūru.

191. Pirms vilciens iesāk kustību vai turpina braucienu, nodrošina, ka pasažieru, personāla un kravas pārvadāšana notiek droši.

192. Pirms vilciens drīkst iesākt kustību vai turpināt to, tam ir jāsaņem kustības atļauja, kā arī visa nepieciešamā informācija, lai noteiktu šādas atļaujas nosacījumus.

193. Ja ir zināms vai ja ir aizdomas, ka vilciens nevarēs pabraukt garām droši, vilcienam liedz iebrukt posmā, līdz tiek veikti pasākumi, lai atļautu vilcienam droši turpināt kustību.

194. Ja ir konstatēts, ka jebkādā ziņā vilciena ekspluatācija nav droša, tā turpmāka ekspluatācija ir aizliegta, līdz tiek veikti pasākumi, kas nodrošina drošu vilciena kustības turpināšanu.

10.2.2. Vilciena atiešana (OPE SITS B.2. 2.p.)

195. Nosūtīšanas stacijā vai pēc grafikā paredzētas apstāšanās vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) drīkst sākt kustību, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

195.1. saņemta atbilstošā vilciena kustības atļauja;

195.2. pabeigti un izpildīti vilciena darba nosacījumi;

</

195.3. pienācis nosūtīšanas laiks atbilstoši vilcienu kustības grafikam, izņemot gadījumus, kad var sākt pirms paredzētā laika.

10.2.3. Nav dota vilciena kustības atļauja paredzētajā laikā (OPE SITS B.2. 3.p.)

196. Ja mašīnists nav saņēmis vilciena kustības atļauju paredzētajā laikā un nav informācijas par iemesliem, mašīnists informē stacijas dežurantu (vilcienu dispečeru).

10.2.4. Vadīšanās pēc redzamības (OPE SITS B.2. 9.p.)

197. Ja vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) dots norādījums braukt, vadoties pēc redzamības, viņš:

197.1. brauc uzmanīgi, kontrolējot ātrumu, ņemot vērā priekšā esoša ceļa redzamību, tā, lai būtu iespējams brīvajā redzamajā daļā pēkšņi apstāties pirms jebkura transportlīdzekļa, apstāšanās signāla vai šķēršļa uz infrastruktūras, un nepārsniedz maksimālo ātrumu braukšanai pēc redzamības – 20 km/h;

197.2. iepriekšminētā prasība neattiecas uz neparedzētiem šķēršļiem, kas nonāk sliežu zonā bremzēšanas ceļa robežās.

198. *(izslēgts ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 10.09.2024. rīkojumu Nr.D-1.14./99-2024).*

10.2.5. Atļauja braukt garām signālam, kas liek apstāties (OPE SITS B.2. 11.p)

199. Lai pabrauktu garām signālam, kas liek apstāties, attiecīgā vilciena vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) ir nepieciešama atļauja:

199.1. izsniedzot atļauju, stacijas dežurants (vilcienu dispečers) vai cits dzelzceļš speciālists, kam pienākumos ir maršruta sagatavošana, dod vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) norādījumus par pārvietošanos;

199.2. vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) ir pienākums ievērot saņemtos norādījumus, un tas nedrīkst pārsniegt ātruma ierobežojumu, ja tāds ir, līdz sasniedz vietu, kur var atsākt normālu darbību.

10.2.6. Avārijas izsaukums (OPE SITS B.2. 13.p)

200. Saņemot informāciju par avārijas vai nestandarta situācijām, vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) pieņem, ka pastāv bīstama situācija, un veic visas darbības, kas vajadzīgas, lai izvairītos no šīs situācijas ietekmes vai to mazinātu:

200.1. nekavējoties samazina vilciena ātrumu līdz attiecīgajam ātrumam braukšanai pēc redzamības un brauc, vadoties pēc redzamības, ja vien stacijas dežurants (vilcienu dispečers) nav norādījis citādi;

200.2. rīkojas saskaņā ar norādījumiem, ko sniedz stacijas dežurants (vilcienu dispečers);

200.3. vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists), kuram ir pieprasīts apstāties, neatsāk kustību bez stacijas dežuranta (vilcienu dispečera) atļaujas. Pārējie vilces līdzekļa vadītāji (mašīnisti) turpina braukt, vadoties pēc redzamības, līdz stacijas dežurants (vilcienu dispečers) informē, ka braukšana pēc redzamības vairs nav nepieciešama.

10.2.7. Tūlītējas darbības, lai novērstu apdraudējumu vilcieniem (OPE SITS B.2. 14.p.)

201. Ikviens pārvadātāja un LDz darbinieks, kam ir kļuvis zināms par apdraudējumu vilcieniem, nekavējoties rīkojas, lai apturētu vilcienu, kas var tikt skarts, un veic jebkādus citus pasākumus, kas vajadzīgi, lai novērstu kaitējumu vai zaudējumus.

202. Ikviens vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists), kas uzzina par apdraudējumu, aptur savu vilcienu un nekavējoties brīdina stacijas dežurantu (vilcienu dispečeru) par apdraudējumu.

10.2.8. Pabraukšana garām kustības atļau

- 203.1. vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists), konstatējot, ka vilciens ir pabraucis garām kustības atļaujas beigām bez atļaujas, viņš nekavējoties aptur vilcienu un ziņo par to stacijas dežurantam (vilcienu dispečeram);
- 203.2. stacijas dežurants (vilcienu dispečers) vai jebkurš cits dzelzceļa speciālists, konstatējot, ka vilciens ir pabraucis garām kustības atļaujas beigām bez atļaujas, viņš nekavējoties veic nepieciešamās darbības, lai apturētu vilcienu;
- 203.3. visi iesaistītie darbinieki veic nepieciešamās darbības, lai nodrošinātu visu vilcienu drošu kustību;
- 203.4. pirms uzsākt kustību mašīnists informē stacijas dežurantu (vilcienu dispečeru) par gatavību turpināt ceļu;
- 203.5. stacijas dežurants (vilcienu dispečers) nosaka vai pārbauda maršrutu, pa kuru vilciens var turpināt ceļu, un dod visus nepieciešamos norādījumus.

10.3. Dzelzceļa speciālistu iepazīstināšana ar staciju tehniskās dokumentāciju

(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 10.09.2024. rīkojumu Nr.D-1.14./99-2024)

204. Dzelzceļa speciālistus ar staciju tehniskās dokumentāciju (TRA un citu staciju darbību reglamentējošo dokumentu prasībām) iepazīstina pirms pielaišanas pie patstāvīga darba konkrētajā stacijā vai iecirknī, periodiski, kā arī gadījumos, kad stacijas tehniskā dokumentācijā veikti grozījumi.
205. LDz struktūrvienības, pārvadātāji un manevru veicēji iepazīstina savus darbiniekus ar stacijas tehnisko dokumentāciju (t.sk. grozījumiem), izmantojot SPDB sistēmu.
206. Komersantu, kas veic manevrus vienas stacijas robežās, pamatojoties uz drošības apliecību ar tiesībām veikt manevrus stacijas robežās, darbiniekus ar stacijas tehnisko dokumentāciju (t.sk. grozījumiem) iepazīstina, komersantiem vēršoties pie stacijas priekšnieka un saskaņojot ar viņu iepazīšanas kārtību un laiku.

10.4. Ātrumi platsliežu iecirkņos

207. Maksimālo pieļaujamo ātrumu pa posmu un staciju ceļiem un staciju pārmijkopām nosaka atkarībā no ceļu un pārmiju konstrukcijas un ritošā sastāva tipa. Šo ātrumu ņem vērā, sastādot vilcienu kustības grafiku, un to norāda tīkla pārskatā.
208. Vilciena kustības ātrums, vilcienam novirzoties uz sānceļiem pa platsliežu pārmijām, nepārsniedz:
- 208.1. 25 km/h pasažieru vilcieniem, ja pārmija ir ar 1/9 markas krusteni;
 - 208.2. 40 km/h, ja pārmija ir ar 1/11 markas vai stāvāku krusteni;
 - 208.3. 50 km/h, ja pārmija ir no R-65 vai 60E1 tipa sliedēm ar 1/11 markas krusteni;
 - 208.4. 70 km/h, ja ir pārmija ar 1/14 markas krusteni vai simetriskā pārmija ar 1/11 markas krusteni;
 - 208.5. 80 km/h, ja pārmija ir ar 1/18 markas krusteni.
209. Vilciena iebraukšanas ātrums stacijā no posma nepareizā ceļa, ja ieejas luksoforā ir atļaujošs signāls, nepārsniedz ātrumu, kāds noteikts vilciena pieņemšanai uz šīs stacijas sānceļa.
210. Vilcienu kustības ātrums, braucot pa platsliežu dzelzceļu ar vagoniem vai citu ritošo sastāvu pa priekšu vilces līdzeklim, nepārsniedz:
- 210.1. 25 km/h;
 - 210.2. 40 km/h, ja ir radiosakari starp vilces līdzekļa vadītāju (mašīnistu) un vilciena priekšā esošo dzelzceļa speciālistu;
 - 210.3. sniegtīrim noteiktos ātrumus rīkojumā par vilcienu kustības ātruma noteikšanu.
211. Luksoforam ar vienu dzeltenu (nemirgojošu) signāluguni platsliežu kravas vilciens drīkst braukt garām ar ātrumu, kas nepārsniedz 50 km/h, bet pasažieru vilciens – ar ātrumu, kas nepārsniedz 60 km/h.

212. Staciju saraksts, luksoforu literi un vilcienu maksimālie kustības ātrumi, ar kādiem drīkst braukt garām luksoforiem ar vienu dzeltenu (nemirgojošu) signālugini, kuri novietoti attālumā no nākamā luksofora, kas ir mazāks par nepieciešamo bremzēšanas ceļa garumu ir noteikti Noteikumu **6.pielikumā**.
213. Ja pārbrauktuve aprīkota ar automātiskām ierīcēm tikai vilcieniem, kas brauc pa pareizo ceļu, pa posma nepareizo ceļu nosūtīto vilcienu vilces līdzekļu vadītāji (mašīnisti) pārbrauktuvi šķērso ar ātrumu:
- 213.1. līdz 40 km/h, ja uz pārbrauktuves ir dežurējošais darbinieks;
- 213.2. līdz 20 km/h, ja uz pārbrauktuves nav dežurējošā darbinieka.
214. Rīkojumā par vilcienu kustības ātruma noteikšanu tiek noteikts pārbrauktuļu saraksts, kas ierīkotas stacijas galā (pārmijkopā) vai uz attālināšanās iecirkņa un kuras vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) šķērso ar ātrumu līdz 20 km/h un gatavību apstāties pirms iespējama šķēršļa, ja vilcienu pieņem vai nosūta, ieejas (maršruta) vai izejas luksoforā degot aizliedzošam signālam.
215. Ja ieejas (maršruta) luksoforā ir aizliedzošs signāls, nesaprotams signāls vai ieejas (maršruta) luksoforā signāls ir nodzisis, vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) pēc atļaujas saņemšanas ie brauc stacijā ar ātrumu līdz 20 km/h un ir gatavs nekavējoties apturēt vilcienu, ja rodas šķērslis vilciena kustībai.
216. Ja vilcienu nosūta posmā pie izejas luksofora aizliedzošā signāla vai no ceļa, kuram nav izejas luksofora, vilciena vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) pa stacijas izejas pārmijkopas pārmijām brauc ar ātrumu līdz 20 km/h un ir gatavs nekavējoties apstāties, ja rodas šķērslis vilciena kustībai.
217. Ja platsliežu ritošā sastāva ritenim konstatēts izrāvums vai uzmetinājums, kas pārsniedz lielumu, atļauts braukt līdz tuvākajai stacijai ar Noteikumu **4.pielikumā** norādīto ātrumu. Šāda ritošā sastāva turpmākā kustība notiek saskaņā ar LDz nosacījumiem.

10.5. Ātrumi šaursliežu iecirknī

218. Ja šaursliežu ritošā sastāva ritenim konstatēts izrāvums vai uzmetinājums, kas pārsniedz 1 mm, bet nepārsniedz 2 mm, vai šaursliežu lokomotīvei pārsniedz 0,7 mm, bet nepārsniedz 2 mm, ar šādu ritošo sastāvu atļauts braukt ar ātrumu, ne lielāku par 25 km/h, līdz tuvākajam tehniskās apkalpošanas punktam, kur ir ierīces riteņpāra nomaiņai.
219. Ja izrāvums vai uzmetinājums šaursliežu ritošā sastāva riteņpārim ir lielāks par 2 mm, atļauts turpināt kustību ar ātrumu 10 km/h, ja bojātais riteņpāris ir piekarināts vai novērsta riteņpāra griešanās iespēja.
220. Vilciena kustības ātrums, vilcienam novirzoties uz sānceļiem pa šaursliežu pārmijām, nepārsniedz:
- 220.1. 15 km/h, ja pārmija ir ar 1/8 markas vai lēzenāku krusteni;
- 220.2. 10 km/h, ja pārmija ir ar 1/7 markas krusteni;
- 220.3. 5 km/h, ja pārmija ir ar krusteni, kas stāvāks par 1/7.
221. Vilcienu kustības ātrums, braucot pa šaursliežu dzelzceļu ar vagoniem pa priekšu, nepārsniedz 15 km/h, bet sniegtīrim, kas nav aprīkots ar automātiskajām bremzēm, nepārsniedz 20 km/h.

10.6. Vilcienu kustības grafiks

222. Vilcienu kustības organizācijas pamats ir vilcienu kustības gada grafiks.
223. Vilcienu kustības grafiks ir saistošs visām dzelzceļa satiksmē iesaistītajām personām.

224. Sastādot vilcienu kustības gada grafiku, nodrošina:
- 224.1. jaudas sadales plānā pieprasīto pasažieru pārvadājumu un kravu pārvadājumu izpildi;
 - 224.2. dzelzceļa satiksmes drošību;
 - 224.3. normatīvajos aktos par publiskās lietošanas Infrastruktūras jaudas sadali paredzēto vilcienu kategoriju prioritāti;
 - 224.4. visefektīvāko iecirkņu caurlaides un caurvedes spēju, kā arī staciju pārstrādes spēju izmantošanu;
 - 224.5. vilces līdzekļu vadītājiem (mašīnistiem) noteiktā nepārtrauktā darba ilguma ievērošanu;
 - 224.6. iespēju veikt darbus, kas saistīti ar ceļa, būvju, signalizācijas, centralizācijas, bloķēšanas un elektroapgādes ierīču tehnisko apkopi un remontu;
 - 224.7. iespēju veikt darbus, kas saistīti ar vilciena ritošā sastāva tehnisko apkopi;
 - 224.8. kravas vilcienu garuma un svara normu noteikšanu katram iecirknim un virzienam.
225. Vilcienu kustības grafikā noteiktās kravas vilcienu garuma un svara normas atbilst vilces līdzekļa tipam, sērijai, ceļa profilam un lietderīgajam garumam.
226. Kravas vilcienu, kas ir garāks vai smagāks par iecirknim noteikto normu, formē un caurlaiž LDz noteiktajā kārtībā.
227. Vilcienus kustībā savstarpēji norobežo ar stacijām, ceļa posteņiem un automātiskās bloķēšanas garāmejas luksoforiem, kas paredz drošu distanci.
228. Norīkot un atcelt vilcienus (vilcienu gaitas līniju) darbiem, kas saistīti ar Infrastruktūras tehniskā aprīkojuma būvniecību, remontu vai tehnisko apkopi, dzelzceļa ritošā sastāva būvniecību, remontu vai tehnisko apkopi drīkst tikai LDz pilnvarotā persona.
(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 12.09.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./145-2025)
229. Ja vilciens nav iekļauts vilcienu kustības grafikā vai tā kustība nav iespējama atbilstoši šim grafikam, vilciena kustības organizāciju veic vilcienu dispečers, norādot vilciena kustības kārtību iesaistītajiem dzelzceļa speciālistiem.
230. Katram vilcienam piešķir numuru atbilstoši vilcienu kustības grafikam.
231. Vilcienu dispečers piešķir numuru saformētam vilciena sastāvam, ja tas nav noteikts vilcienu kustības grafikā.
232. Vilcieniem, kas kustas virzienā no austrumiem uz rietumiem un no ziemeļiem uz dienvidiem, piešķir nepāra numurus, bet pretējā virziena vilcieniem – pāra numurus.
233. Stacijā, kurā vilcienam maina numuru, pēc vilciena pienākšanas vecais vilciena numurs zaudē spēku.
234. Vilciena numuru papildina:
- 234.1. ar burtiem “BM”, ja vilcienā ir vagoni, kuros ir 1.klases sprādzienbīstamās vielas;
 - 234.2. ar burtu “M”, ja kravas vilcienu vada viens vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) bez palīga un bez vilciena konduktora;
 - 234.3. ar burtu “G”, ja vilciens ir garāks par iecirknim noteikto normu;
 - 234.4. ar burtu “S”, ja vilciens ir smagāks par iecirknim noteikto normu;
 - 234.5. ar burtu “E”, vilcienam, kura braukšanas maršrutam jābūt aprīkotam ar kontakttīklu, izņemot elektrovilcienus, kuri veic regulārus reisus ar pasažieriem;
 - 234.6. ar burtu “N” un ciparu indeksu, kas raksturo negabarīta zonu un pakāpi atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas reglamentē negabarīta kravu pārvadāšanu, ja vilcienā ir negabarīta krava;
 - 234.7. ar burtiem “UR”, ja vilcienā ir vagoni, kuros ir 7.klases bīstamas vielas.
- (ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 12.09.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./145-2025)*

234.¹ Vilciena numura papildinājumus izmanto saziņā starp vilcienu kustības organizācijas darbiniekiem (vilcienu un manevru dispečeriem, staciju dežurantiem) un vilcienu kustības reģistrācijā. Saziņā ar vilciena līdzekļa vadītāju (mašīnistu) vilciena numura papildinājumus neizmanto.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 12.09.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./145-2025)

235. Lai varētu identificēt kravas vilciena sastāvu, tam formēšanas stacijā piešķir indeksu, kas sastāv no 11 cipariem (0000-000-0000), no kuriem – pirmie 4 cipari ir formēšanas stacijas kods, kas nemainās līdz vilciena sastāva izformēšanas stacijai, nākamie 3 cipari ir stacijā saformētā sastāva kārtas numurs, pēdējie 4 cipari ir galastacijas kods).

236. Izpildītā vilcienu kustības grafiku nepārtraukti dokumentē automātiski (elektroniskā veidā) vai manuāli. Ja vilcienu dispečera darba vietā vilcienu kustības grafiks tiek dokumentēts elektroniskā veidā, vilcienu dispečers kontrolē saņemtās informācijas pareizību.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 10.09.2024. rīkojumu Nr.D-1.14./99-2024)

237. Izpildītā vilcienu kustības grafika dokumentācijā norāda:

237.1. vilcienu un vilces līdzekļu numurus, vilces līdzekļu vadītāju (mašīnistu) uzvārdus, vilcienu svaru un nosacīto garumu, vilcienus, kuriem nepieciešami īpaši kustības nosacījumi, kā arī pārvadātāja kodu (vilcienu numurus ieraksta kopā ar papildinājumiem burtiem un vilcieniem piešķirtajiem indeksiem);

237.2. vilcienu pienākšanas, nosūtīšanas un caurlaišanas laiku katrā stacijā;

237.3. ziņas par atsevišķu vagonu vai sastāvu atrašanos uz staciju pieņemšanas un nosūtīšanas ceļiem;

237.4. ziņas par sprieguma atslēgšanu iecirkņa posmu un staciju galveno, pieņemšanas un nosūtīšanas ceļu kontakttīklā;

237.5. spēkā esošos brīdinājumus par ātruma samazināšanu;

237.6. posmu, ceļu un citu ar vilcienu kustību saistīto iekārtu lietošanas pārtraukumus;

237.7. visus normāla darba traucējumus iecirknī un to cēloņus.

238. Pasažieru vilciena vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) aizliegts aizbraukt no stacijas vai pieturas punkta agrāk par laiku, kāds noteikts vilcienu kustības grafikā, kā arī braukt cauri stacijai vai pieturas punktam bez apstāšanās, ja vilcienu kustības grafikā ir paredzēta apstāšanās pasažieru iekāpšanai un izkāpšanai.

239. Ja šaursliežu vilcienam paredzēta apstāšanās pieturā pēc pieprasījuma, vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) drīkst braukt tai garām bez apstāšanās, ja nav saņemts pieprasījums apstāties no vilciena pasažieriem, ja uz pieturas punkta perona nav redzami pasažieri un vilciens nebrauc pieturas punktam garām agrāk par vilcienu kustības grafikā noteikto laiku.

240. Vilciena sastāvu formē atbilstoši vilcienu kustības grafikam noteiktajām prasībām.

10.7. Vilciena sastāvs

241. Strādājošo vilces līdzekli liek vilciena sastāva priekšā, izņemot vilcienus, kuru sastāva priekšā ir vagoni ar vadības kabīni.

242. Viena vilcienā var apvienot vairākus no vienas vadības kabīnes vadāmus motorvagonu vilcienus, vai pastāvīgi savienotas sekcijas.

243. Vilcienu sastāviem, kurus ved divi vai trīs strādājoši vilces līdzekļi (lokomotīves) pa visu braukšanas iecirkni, vilciena sastāva priekšā liek vilces līdzekli (lokomotīvi) ar lielākas jaudas kompresoriem.

244. Braucot divj

245. LDz atsevišķi nosaka kārtību, kādā vilcienu sastāviem piekabināmi strādājoši vilces līdzekļi (lokomotīves), kas brauc pa iecirkņa daļu, un šo vilces līdzekļu (lokomotīvu) braukšanas nosacījumus, lai tiktu ievērota kustības drošība.
246. Ja lokomotīvei ir tikai viena vadības kabīne, kas paredzēta lokomotīves vadīšanai vienā virzienā, to novieto vilciena sākumā kustībai šajā virzienā, izņemot:
- 246.1. palīdzības, ugunsdzēsības un saimniecības vilcienus;
 - 246.2. manevru darbu veikšanas laikā;
 - 246.3. izvedot no posma vilcienu ar palīdzības lokomotīvi;
 - 246.4. tvaika lokomotīvi, ja nav iespējas to apgriezt.
247. Pāravadātājam laicīgi jāinformē LDz stacijas manevru dispečers vai stacijas dežurants par īpašiem drošības nosacījumiem vai prasībām ritekļu izvietojumam vilciena sastāvā, kuri LDz darbiniekiem jāievēro vilciena formēšanas laikā.
248. LDz darbinieks, kurš organizē vilciena formēšanu, nodrošina pāravadātāja paziņoto drošības nosacījumu vai prasību ritekļu izvietojumam vilciena sastāvā izpildi.
249. Nepieciešamais minimālais piesegvagonu skaits ir norādīts pavadzīmē pēc šāda parauga “0–0–0” (cipars “0” norāda, ka piesegums nav vajadzīgs), kur:
- 249.1. pirmais cipars – piesegvagonu skaits no priekšējā vilces līdzekļa;
 - 249.2. otrais cipars – piesegvagonu skaits no stūmējlokomotīves;
 - 249.3. trešais cipars – piesegvagonu skaits no vagoniem ar cilvēkiem.
250. Par piesegvagoniem izmanto vagonus, kuri piekrauti ar kravām, kas nav bīstamas, un tukšus iztīrītus vagonus.
251. Par pirmo piesegvagonu nedrīkst izmantot tukšas un krautas platformas, kā arī transportierus.
252. Ievietojot vilciena sastāvā piekrautus transportierus ar 12 un vairāk asīm (izņemot sakabinātā tipa transportierus ar 120 t celjspēju), tiem abās pusēs novieto ne mazāk par diviem četrasu piesegvagoniem, kuros iekrautā krava nepārsniedz 40 t, vai jebkura tipa tukšus vagonus. Ja vienā vilcienā ievietoti vairāki tādi transportieri, starp tiem novieto ne mazāk par trim piesegvagoniem.
253. Vilciena sastāvā aizliegts iekļaut:
- 253.1. vagonu, kam nav notīrīti kravas atlikumi no vagona sakabēm, gaitas daļām un bremžu iekārtām;
 - 253.2. vagonu, kas nav tehniski pārbaudīts un par kura pārbaudi nav ieraksta vagonu tehniskās apkopes un komercapskates žurnālā (Noteikumu 11.pielikums), ka vagoni atzīti par darbderīgiem;
 - 253.3. vagonu, kas ir tehniski bojāts vai apdraud kustības drošību un kura stāvoklis negarantē pāravadājamās kravas saglabātību;
 - 253.4. vagonu, kurā iekrauts vairāk par tā celjspēju;
 - 253.5. vagonu, kuru iekraujot pārkāptas prasības par kravu iekraušanu un nostiprināšanu vaļējā ritošā sastāvā;
 - 253.6. vagonu, kuram ir nosēdušās atsperes, kas izraisa vagona virsbūves nošķiebus vai rāmja un virsbūves pieskaršanos gaitas daļām, kā arī vagonu ar bojātu jumtu, kas rada jumta lokšņu atrašanās iespēju;
 - 253.7. vagonu, kas bija nogājis no sliedēm vai atradies avārijā cietuša vilciena sastāvā, kamēr tas nav pārbaudīts un atzīts par derīgu kustībai;
 - 253.8. vagonu bez trafaretuzrakstiem par veikto kārtējo remontu, izņemot vagonu, ko nosūta kā kravu uz savām asīm;
 - 253.9. platformu, transportieri un pusvagonu ar negabarīta kravām, ja nav īpašu norādījumu par šo vagonu kustību;
 - 253.10. platformu ar neizvērtētiem bortiem, izņemot gadījumu, ja iekrautās kravas dēļ nav iespējams aizvērt bortus;

- 253.11. bunkurvagonu ar nenostiprinātiem bunkuriem, cisternu, graudu un cementa hopervagonu un tamlīdzīgu ritošo sastāvu, kam ir atvērtas augšējo un apakšējo kraušanas ierīču lūkas un ierīces;
- 253.12. pusvagonu ar atvērtām durvīm un lūkām vai ar lūkām, kurām nav aiztaisīti visi slēdzamā mehānisma aizliktņi;
- 253.13. tukšu segto vagonu, kam ir atvērtas vai ar durvju aizliktņi nenoslēgtas durvis; vagonam ar noņemamu jumtu trūkst vai bojāti jumta fiksācijas mehānismi;
- 253.14. vagonu šķidrā bituma pārvadāšanai ar neattīrītām riteņpāru velšanās loka virsmām;
- 253.15. vagonu ar riteņpārim, kuriem ir šādi bojājumi:
- velšanās loka nevienmērīgs nodilums ir lielāks par 2 mm;
 - izberzums ass vidējā daļā, kas dziļāks par 2,5 mm (5 mm pa ass diametru);
 - kontakta pēdas ar elektrodu vai elektrometināšanas vadu jebkurā ass vai riteņa daļā;
 - virspusējs nošķēlums riteņa loka ārējā šķautnē, kas dziļāks par 10 mm (pa riteņa rādiusu), vai arī riteņa loka atlikušās daļas platums nošķēluma vietā ir mazāks par 120 mm, vai bojājuma vietā, neatkarīgi no nošķēluma izmēra, ir plaisas, kas iet metāla dziļumā;
- 253.16. vagonu, kuram ir bukses mezgla gultņa bojājums vai gala stiprinājuma atslābums;
- 253.17. vagonu, kuram ir vagona rāmja sija ar lūzumu vai plaisu, vai ratiņu lieto detaļa (sānu rāmis, virsatsperu sija) ar plaisu vai liešanas defektu, kas var izraisīt detaļas lūzumu vagona ekspluatācijas laikā;
- 253.18. vagonu ar autosakabes ierīču detaļu, kurā ir nodilums vai cits bojājums ar kuru ir iespējama pašatkabināšanās;
- 253.19. vagonu ar virsbūves sašķiebi, kas lielāka par 75 mm;
- 253.20. vagonu, kuram ir virsbūves paplašinājums, kas lielāks par 75 mm uz vienu pusi.
- (ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 02.10.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./155-2025)*
- (ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 19.11.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./201-2025)*

254. Aizliegts padot vagonu cilvēku iekāpšanai vai kravas iekraušanai, ja vagonam nav veikta tehniskā apkope un tās nav atzīts par darbderīgu.

254.¹ Kravas vilcienos ritekļu skaitam ar izslēgtām bremzēm vienā grupā nedrīkst pārsniegt astoņas asis, bet pirms vilciena pēdējiem diviem ritekļiem – ne vairāk par četrām asīm. Pēdējiem diviem ritekļiem vilcienā jābūt ar ieslēgtām un darbderīgām automātiskajām bremzēm.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 02.10.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./155-2025)

255. Pirms vilciena nosūtīšanas pārbauda:

- 255.1. kravu izvietojumu un nostiprināšanu vaļējā ritošā sastāvā;
- 255.2. kravu saglabāšanas nodrošinājumu;
- 255.3. vilciena sastāva tehnisko stāvokli un bremžu darbību drošai kustībai;
- 255.4. vilciena aprīkojumu ar noteiktajām signālierīcēm un signālpiederumiem.

10.8. Vilcienu kustības organizācija

256. Infrastruktūras SCB ierīces darbina un luksoforu signālus (izņemot automātiski darbojošos) pārslēdz:

- 256.1. stacijā – uzkalna dežurants, stacijas dežurants vai pēc viņa rīkojuma centralizācijas posteņa dežurants (operators) vai pārmijnieks;
- 256.2. ceļa postenī – posteņa dežurants;
- 256.3. iecirknī ar dispečercentralizāciju – vilcienu dispečers;
- 256.4. no vietējas vadības pults – manevru vadītājs vai stacijas TRA noteiktā persona.

257. Vilcienu kustību iecirknī vada tikai vilcienu dispečers.

258. Dzelzceļa speciālisti, kuri ir tieši saistīti ar vilcienu kustības nodrošināšanu attiecīgajā iecirknī, vilcienu dispečera rīkojumu izpilda bez ierunām.
259. Aizliegts dot rīkojumus par vilcienu kustību iecirknī bez vilcienu dispečera atļaujas.
260. Vilcienu dispečeram ir šādi pienākumi:
- 260.1. nodrošināt vilcienu kustības drošu organizāciju;
 - 260.2. organizēt un kontrolēt vilcienu kustību posmos, savlaicīgu vilcienu pieņemšanu, nosūtīšanu un garāmbraukšanu stacijās;
 - 260.3. laikus dod norādījumus par vilcienu kustību stacijas dežurantiem un vilces līdzekļu vadītājiem (mašīnistiem);
 - 260.4. nosūtīt vilcienus atbilstoši vilcienu kustības grafikam;
 - 260.5. nodrošināt vagonu, vilces līdzekļu un Infrastruktūras caurlaides spējas efektīvu izmantošanu;
 - 260.6. kontrolēt staciju darbību;
 - 260.7. kontrolēt dzelzceļa speciālistu darbību, kas saistīta ar vilcienu kustību;
 - 260.8. nodrošināt iespēju veikt Infrastruktūras uzturēšanas vai remonta darbus;
 - 260.9. veikt pasākumus, lai tiktu ievērots vilcienu kustības grafiks un vilces līdzekļu brigāžu pieļaujamais nepārtrauktais darba laiks;
 - 260.10. veikt atzīmes par vilcienu kustību izpildītajā vilcienu kustības grafikā.
261. Uzsākot dežūru, vilcienu dispečeram ir šādi pienākumi:
- 261.1. noskaidrot situāciju vilcienu kustībā;
 - 261.2. iepazīties ar spēkā esošajiem brīdinājumiem dispečera un vilcienu kustības ierobežojumiem uzraudzības iecirknī;
 - 261.3. iecirkņos, kuri aprīkoti ar dispečercentralizāciju, pārbaudīt tehnisko ierīču, SCB un sakaru līdzekļu darbderīgumu un reģistrē maiņas pieņemšanu šajās iekārtās;
 - 261.4. iepazīties ar ierakstiem vilcienu dispečeru rīkojumu žurnālā un apskates žurnālā;
 - 261.5. noformēt ierakstu par maiņas pieņemšanu vilcienu dispečera rīkojumu žurnālā (Noteikumu **12.pielikums**) un atzīmēt izpildītajā vilcienu kustības grafikā.
262. Uzsākot dežūru vilcienu dispečers izsauc visus uzraudzības iecirkņa stacijas dežurantus un:
- 262.1. pārbauda, vai visi stacijas dežuranti ir uzsākuši dežūru;
 - 262.2. salīdzina pareizu laiku;
 - 262.3. iepazīstas ar stāvokli stacijās un ar stacijas dežurantu starpniecību noskaidro staciju tehnisko ierīču, signalizācijas, centralizācijas, bloķēšanas un sakaru līdzekļu darbderīgumu.
263. Šaursliežu dzelzceļa iecirknī Gulbene – Alūksne vilcienu dispečera pienākumus pilda Gulbenes stacijas dežurants.
264. Visus norādījumus par vilcienu kustību iecirknī vilcienu dispečers dod stacijas dežurantiem un citiem ar vilcienu kustību saistītajiem dzelzceļa speciālistiem rīkojumu veidā.
265. Vilcienu dispečera rīkojumu žurnālā vilcienu dispečers reģistrē šādus rīkojumus:
- 265.1. norobežojošo stacijas dežurantiem par vilcienu kustības pārtraukšanu posmā vai posma atsevišķā ceļā vai atjaunošanu vilcienu kustībai;
(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 12.09.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./145-2025)
 - 265.2. par posmu, posma atsevišķu ceļu vai stacijas ceļu slēgšanu vai atvēršanu elektrovilcienu kustībai pēc sprieguma atslēgšanas vai pieslēgšanas;
 - 265.3. par pāreju no divceļu kustības uz vienceļu kustību un par divceļu kustības atjaunošanu;
 - 265.4. par pāreju no vieniem signalizācijas un sakaru līdzekļiem vilcienu kustībā uz citiem;
 - 265.5. par vilcienu nosūtīšanu, kurā ir 1.klases bīstamās kravas (sprādzienbīstamas vielas) vai negabarīta kravas;

- 265.6. par pasažieru vilcienu pieņemšanu un nosūtīšanu uz ceļiem, kuri tam nav paredzēti stacijas TRA;
- 265.7. par atļauju mainīt automātiskās bloķēšanas sistēmas vilcienu kustības virzienu ar palīgierīcēm;
- 265.8. par atļauju stacijas dežurantam nosūtīt vilcienu vienceļa posmā, kas aprīkots ar automātiskās bloķēšanas sistēmu, vai pa nepareizo ceļu divceļu posmā, kas aprīkots ar divpusēju automātisko bloķēšanu, ja izejas luksoforā ir aizliedzošs signāls, ar apstiprinājumu, ka posms (posma ceļš) ir brīvs vai tajā nav vilcienu, kas brauc pretējā virzienā;
- 265.9. par atļauju dot vilciena nosūtīšanas stacijas dežurantam vilciena pienākšanas bloķēšanas signālu posmam ar palīgierīci, kurš aprīkots ar pusautomātisko bloķēšanu;
- 265.10. par vilcienu kustību, ja vilcienu vilces līdzeklim nedarbojas radiostacija vai vilcienu kustības drošības ierīces;
- 265.11. par starpstacijas pieņemšanas un nosūtīšanas ceļa aizņemšanu ar atsevišķiem vagoniem vai vagonu grupām;
- 265.12. par atļauju vilces līdzekļu vadītājam (mašīnistam) pabraukt garām ieejas, izejas vai maršruta luksoforam ar aizliedzošo signālu;
- 265.13. par atļauju palīdzības vai ugunsdzēsības vilciena vai palīdzības vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) braukt ar dispečercentralizāciju aprīkotā posmā, kur pārtraukta vilcienu kustība;
- 265.14. rīkojumu vilces līdzekļu vadītājam (mašīnistam) sniegt palīdzību ar vadāmo vilcienu vai tikai ar vilces līdzekli vilcienam, kas apstājas posmā;
- 265.15. par atļauju vilces līdzekļu vadītājam (mašīnistam) atstumt vilcienu līdz nosūtīšanas stacijas ieejas luksoforam vai signālzīmei “Stacijas robeža” posmā (posma ceļā), kur pārtraukta vilcienu kustība;
- 265.16. brīdinājumu vilces līdzekļu vadītājam (mašīnistam) par īpašiem vilcienu kustības apstākļiem;
- 265.17. par atļauju vilces līdzekļu vadītājam (mašīnistam) braukt posmā, kurā automātiskās bloķēšanas sistēma nedarbojas un norobežojošajā stacijā nav stacijas dežuranta;
- 265.18. rīkojumu, kas adresēts blakus iecirkņu vilcienu dispečeriem vai saņemti no blakus iecirkņu vilcienu dispečeriem;
- 265.19. par staciju, kas nedarbojas pilnu diennaktī, atvēršanu vai slēgšanu;
- 265.20. par stacijas nodošanu stacijas dežuranta vai vilcienu dispečera vadībā;
- 265.21. rīkojumu stacijas dežurantam par to, ka posms (posma ceļš), kurā vilcienu kustība organizēta, lietojot telefona sakarus, un kura norobežojošajā stacijā nav stacijas dežuranta, ir brīvs un atļauts tajā nosūtīt vilcienu.
266. Ja ir tehniski nodrošināta nepārtraukta vilciena dispečera balss sarunu ierakstīšana un ierakstu uzglabāšana ne mazāk par mēnesi, vilcienu dispečera rīkojumu žurnālā drīkst neregistrēt Noteikumu 265.10., 265.11., 265.12., 265.13., 265.14., 265.15., 265.16., 265.17., 265.19. un 265.20. apakšpunktos minētos vilcienu dispečera rīkojumus.
267. Rīkojumus drīkst apvienot un reģistrēt ar vienu numuru. Ja nepieciešams mainīt rīkojuma saturu vai to atcelt, izdod jaunu rīkojumu.
268. Reģistrējamus vilcienu dispečera rīkojumus, kas adresēti stacijas dežurantam, ieraksta stacijas vilcienu dispečera rīkojumu žurnālā.
269. Stacijas atbildīgais darbinieks pēc vilcienu dispečera rīkojuma ierakstīšanas stacijas vilcienu dispečera rīkojumu žurnālā to atkārtoti vilcienu dispečeram, norādot savu amatu un uzvārdu. Ja rīkojums ir pieņemts pareizi, vilcienu dispečera rīkojumu žurnālā (stacijā un pie vilcienu dispečera) atzīmē rīkojuma pārbaudes laiku un stacijas atbildīgā darbinieka uzvārdu, kurš rīkojumu pieņēmis.
270. Ja vilcienu dispečera rīkojumu saņēmis darbinieks, kurš nav stacijas dežurants, tā nekavējoties informē stacijas dežurantu par minēto rīkojumu. Stacijas dežurants vilcienu dispečera rīkojumu žurnālā ar parakstu apliecina, ka ir iepazinies ar šo rīkojumu.
271. Ja vilcienu dispečera reģistrējamais rīkojums ir adresēts vairākām stacijām, rīkojuma tekstu atkārtoti vienas stacijas dežurants pēc vilcienu dispečera norādījuma, bet pārējo staciju dežuranti šajā laikā pārbauda rīkojuma ieraksta pareizību.

272. Vilcienu dispečers pārraida reģistrējamo rīkojumu vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) pa radiosakariem vai nodod to vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) ar stacijas dežuranta starpniecību.
273. Vilcienu dispečers vai stacijas dežurants ieraksta vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) uzvārdu un reģistrējamā rīkojuma nodošanas laiku vilcienu dispečera rīkojumu žurnālā.
274. Pirms dežūras pieņemšanas stacijas dežuranta pienākums ir:
- 274.1. iepazīties ar darba plānu, ar norādījumiem un rīkojumiem, kas attiecas uz vilcienu pieņemšanu un nosūtīšanu, ar manevru darbiem, ritošo sastāvu un tā izvietojumu uz pieņemšanas un nosūtīšanas ceļiem un stacijai blakus esošo posmu (blokiecirkņū) stāvokli (vai tie ir brīvi vai aizņemti ar ritošo sastāvu);
 - 274.2. pārliecināties, vai darbojas signalizācijas, centralizācijas un bloķēšanas iekārtu vadīšanas ierīces, vai uz tām ir plombras atbilstoši sarakstam, vai ir kārtībā pārmijas, kuras apkalpo stacijas dežurants;
 - 274.3. pārbaudīt darba vietā esošos instrumentus, signālpiederumus, inventāra esību un darbderīgumu;
 - 274.4. iepazīties ar spēkā esošiem ierakstiem vilcienu dispečera rīkojumu žurnālā, vilcienu kustības žurnālā, vilcienu brīdinājumu uzskaites žurnālā (Noteikumu **13.pielikums**), vilcienu telefonogrammu žurnālā (Noteikumu **14.pielikums**), apskates žurnālā un citos žurnālos, kas saistīti ar vilcienu kustību un kuros veic ierakstus stacijas dežurants;
 - 274.5. iepazīties ar spēkā esošajiem brīdinājumiem stacijā un pieguļošos posmos BIS-K sistēmā (stacijās, kuras ir aprīkotas ar BIS-K sistēmu);
 - 274.6. ierakstīt Vilcienu kustības žurnālā, ja informācija netiek reģistrēta automātiski (elektroniskā veidā):
 - 274.6.1. vilcienu pienākšanas kontroles ierīču mākslīgās iedarbināšanas un aicinājuma signālu skaitītāju vai maršruta mākslīgās izjaukšanas skaitītāju un citu SCB ierīču darbības skaitītāju rādījumus, ja tādi ir un minēto skaitītāju lietošana netiek reģistrēta un arhivēta uz aparātu programmnodrošinājuma līdzekļu bāzes;
 - 274.6.2. ierakstu par dežūras pieņemšanu un nodošanu, norādot datumu un laiku (stundas un minūtes);
 - 274.6.3. ja stacijas dežuranta rīcībā ir bremzes kurpes, ierakstu par to skaitu, numuriem un atrašanās vietu;
 - 274.6.4. ierakstu par radiosakaru pārbaudi.
- (ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 10.09.2024. rīkojumu Nr.D-1.14./99-2024)*
275. Kravas un pasažieru (izņemot motorvagonu vilcienus un šaursliežu vilcienus) vilcienu formēšanas stacijās pirms vilciena nosūtīšanas priekšējā vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) (pasažieru vilcienos arī vilciena priekšniekam) izsniedz vilciena sastāvu raksturojošo dokumentu (natūrlapu).
276. Pirms vilciena nosūtīšanas pārvadātājs sniedz LDz sekojošo informāciju, kas nepieciešama drošai un efektīvai ekspluatācijai (*OPE SITS 4.2.2.7.2.p.*):
- 276.1. vilciena identifikācija;
 - 276.2. par vilcienu atbildīgā pārvadātāja identifikācija;
 - 276.3. vilciena faktiskais garums;
 - 276.4. norāde par to, ka vilciens pārvadā pasažierus vai dzīvniekus, ja tas nav iepriekš paredzēts;
 - 276.5. visi ekspluatācijas ierobežojumi, norādot attiecīgos riteklus (gabarīts, ātruma ierobežojumi utt.);
 - 276.6. vajadzīgā informācija par bīstamo kravu vilciena sastāvā.
277. Ja vilciena braukšanas laikā piekabina vai atkabina vagonus vilciena sastāvu raksturojošajā dokumentā (natūrlapā) veic attiecīgus grozījumus.
278. Vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) līdz vilciena nosūtīšanai no stacijas pēc vilciena sastāvu raksturojošā dokumenta (natūrlapas) pārliecinās, vai sastāvā ir vagoni ar 1.klases bīstamām kravām un kā tie izvietoti. Ja vilcienu apkalpo vilciena konduktors, viņš pēc natūrlapas datiem ziņo vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) par 1.klases bīstamām kravām sastāvā.

279. Vilcienos, ar kuru ritošo sastāvu ir paredzēts veikt manevrus starpstacijās, manevru vadīšanai norīko vilciena konduktoru (vilcienu sastādītāju) vai dzelzceļa speciālistu, kurš ir apguvis speciālās operācijas (vilcienu sastādīšanu un manevru darbu vadīšanu).
280. Stacijās, kurās nav paredzēta vilcienu formēšana un izformēšana, aizliegts aizņemt galvenos ceļus ar atsevišķiem vagoniem vai vagonu grupām, pieņemšanas un nosūtīšanas ceļus atļauts aizņemt ar vilcienu dispečera rīkojumu.
281. Ar vagoniem pa priekšu drīkst pārvietoties saimniecības, palīdzības un ugunsdzēsības vilcieni. Šāda vilciena priekšā atrodas dzelzceļa speciālists, kur ir apguvis speciālās operācijas (vilcienu sastādīšanu un manevru darbu vadīšanu), un kura pienākums ir vērot, vai ceļš ir brīvs, un, ja ir apdraudēta cilvēku vai vilciena kustības drošība, veikt pasākumus vilciena nekavējošai apturēšanai.
(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 12.09.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./145-2025)
282. Divceļu posmos esošo pārbrauktuvju saraksts, kuras ir aprīkotas ar automātiskām ierīcēm tikai vilcieniem, kas brauc pa pareizo ceļu un vilcienu kustības organizācijas kārtība pāri tādām pārbrauktuvēm ir noteikta Noteikumu **5.pielikumā**.
283. Ja viena no stacijām, kas norobežo posmu (posma ceļu), kurā pārtraucama vilcienu kustība, atrodas cita vilcienu dispečera vadībā, rīkojumu par vilciena kustības pārtraukšanu posmā (posma ceļā) saskaņo ar minēto dispečeru un nodod viņam rīkojuma kopiju.
(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 12.09.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./145-2025)
284. Pirms rīkojuma došanas par vilcienu kustības pārtraukšanu posmā (posma ceļā) vilcienu dispečers izsauc posmu norobežojošo staciju dežurantus, brīdina par posma (posma ceļa) slēgšanu un paziņo darbu vadītāja uzvārdu un amatu, kā arī paredzēto vilcienu kustības kārtību un citas nepieciešamās ziņas.
285. Lai pārtrauktu vilcienu kustību posmā (posma ceļā), vilcienu dispečers dod reģistrējamu rīkojumu to staciju dežurantiem, kuras norobežo šo posmu. Ja abas posmu norobežojošās stacijās atrodas vilcienu dispečera vadībā, tad rīkojums tiek adresēts tikai darbu vadītājam.
(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 12.09.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./145-2025)
286. Vilcienu dispečers pārtrauc vilcienu kustību posmā vai posma ceļā, ja saņem:
- 286.1. atļauju vai LDz atbildīga darbu vadītāja “loga” pieprasījumu Infrastruktūras objektu būvniecības, remonta un uzturēšanas darbu veikšanai;
(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 12.09.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./145-2025)
 - 286.2. vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) palīdzības pieprasījumu vilcienam, kas apstājies posmā;
 - 286.3. paziņojumu par neparedzētajiem Infrastruktūras bojājumiem, kas apdraud vilcienu kustības drošību.
287. Vilcienu kustības pārtraukšanas iemeslu posmā vai posma ceļā vilcienu dispečers ieraksta vilcienu dispečera rīkojumu žurnālā, norādot dzelzceļa speciālista amatu un uzvārdu, kurš par to paziņojis.
288. Ja divceļu posmā vilcienu kustību pārtrauc tikai vienā ceļā, otrā ceļā saglabā signalizācijas un sakaru līdzekļu darbību vilcieniem, kuriem šis ceļš ir pareizais, un, ja otrais ceļš ir aprīkots ar signalizācijas un sakaru sistēmu, kas ļauj organizēt divvirziena vilcienu kustību, saglabā signalizācijas un sakaru līdzekļu darbību vilcieniem abos virzienos.
(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 12.09.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./145-2025)
289. Vilcienu dispečers dod rīkojumu par posmu (posma ceļu) atvēršanu vilcienu kustībai tikai pēc tam, kad ir saņēmis paziņojumu par vilcienu kustības traucējumu novēršanu, objektu būvniecības, remonta un uzturēšanas darbu pabeigšanu un posma

(posma ceļu) atbrīvošanu. Paziņojumu reģistrē vilcienu dispečera rīkojumu žurnālā, norādot saņemšanas laiku un tā dzelzceļa speciālista uzvārdu un amatu, no kura tas saņemts.

290. Lai atjaunotu vilcienu kustību posmā (posma ceļā), vilcienu dispečers dod reģistrējamu rīkojumu to staciju dežurantiem, kuras norobežo posmu.

10.9. Vilcienu pieņemšana un nosūtīšana

291. Stacijā vilciena priekšējā vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) un visi pārējie vilcienu apkalpojošie darbinieki izpilda stacijas dežuranta rīkojumus, bet ar dispečercentralizāciju aprīkoto iecirkņu stacijā un stacijā, kur nav stacijas dežuranta, – vilcienu dispečera rīkojumus.

292. Dzelzceļa satiksmes organizācijā stacijas dežurants (vilcienu dispečers) un citi darbinieki, kuri dod atļauju vilcienu kustībai izmanto Operatīvus norādījumus (Noteikumu **2.pielikums**).

293. Katra vilciena faktisko pienākšanas, nosūtīšanas vai caurlaišanas laiku, tā numuru un, ja nepieciešams, arī citas ziņas, kas raksturo vilciena sastāvu, stacijas dežurants atzīmē Vilcienu kustības žurnālā, ja nav nodrošināta vilcienu kustības automātiskā reģistrācija elektroniskajā žurnālā un nekavējoties paziņo tās blakusstacijas dežurantam, no kuras vilciens ir pienācis un uz kuru vilciens nosūtīts, kā arī vilcienu dispečeram.

(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 10.09.2024. rīkojumu Nr.D-1.14./99-2024)

294. Paziņojumu sniegšanas sistēma starp blakusstaciju dežurantiem un vilcienu dispečeru:

- 294.1. stacijas dežurants (operators) par katra vilciena pienākšanu (atgriešanos no posma), nosūtīšanu vai garāmbraukšanu nekavējoties paziņo blakusstacijas dežurantam, kā arī vilcienu dispečeram pēc sekojošā parauga:

294.1.1. *(Vilciena Nr.)* pienāca (atgriezās no posma) plkst.____ *(stundas un minūtes)*.

294.1.2. *(Vilciena Nr.)* nosūtīts (pabrauca garām) plkst.____ *(stundas un minūtes)*.

- 294.2. Pļaviņas stacijas un Rīgas mezgla staciju (Šķīrotava "A" un "J" parku, Rīga Preču, Zemitāni, Čiekurkalns, C.p.3.km, Sarkandaugava, Mangaļi, Ziemeļblāzma, Rīga Pasažieru, Torņakalns, Zasulauks, Lāčupe, Bolderāja II parka) dežuranti, nosūtot kravas un saimniecības vilcienus, kā arī vilces līdzekļus, paziņo blakusstacijas dežurantam arī vilciena kustības virzienu (vilciena galastaciju).

- 294.3. Vilciena numuru papildina ar piešķirti burtiem un ciparu indeksiem, ja nepieciešams, arī citas ziņas, kas raksturo vilciena sastāvu. Divceļu iecirknī, kas aprīkots ar divpusējas automātiskās bloķēšanas sistēmu norāda ceļu pa kuru brauc vilciens.

- 294.4. Ziņojot vilcienu dispečeram obligāti nosauc savas stacijas nosaukumu, bet stacijās, kur sagaida un/vai pavada vilcienus, stacijas dežurants ziņo arī par noteiktā signāla esamību uz vilciena pēdējā vagona.

- 294.5. Vilcienu dispečers laicīgi nesaņemot stacijas dežuranta paziņojumu par vilciena pienākšanu (atgriešanos no posma), nosūtīšanu vai garāmbraukšanu, izsauc stacijas dežurantu un noskaidro situāciju.

- 294.6. Iecirkņi Rīga Pasažieru – Krustpils, Rīga Pasažieru – Sloka, Rīga Pasažieru – Lilaste, Rīga Pasažieru – Jelgava staciju dežuranti, kā arī Čiekurkalns stacijas dežurants var neziņot blakusstacijas dežurantam un vilcienu dispečeram par pasažieru vilcienu, kuri brauc kustības grafikā paredzētajā laikā, pienākšanu, nosūtīšanu un caurbraukšanu.

- 294.7. Iecirknī ar dispečercentralizāciju, vilcienu dispečers paziņo blakusstac

- 294.8.1. par pieņemšanas maršruta gatavību, obligāti noradot – no kura posma (posmā ceļa) un uz kuru stacijas brīvo ceļu (ceļa brīvā iecirknī) ir sagatavots maršruts, par pārmiju stāvokli maršrutā un tās noslēgšanas paņēmieni, par maršrutā esošas pārbrauktuves aizvēršanu pēc sekojošā parauga:
(Stacijas nosaukums) pieņemšanas maršruts vilcienam Nr. ____ no posma ____ (pāra vai nepāra ceļa) sagatavots uz ceļu Nr. ____ (uz ceļa Nr. ____ brīvo iecirkni), pārmijas noslēgtas maršrutā ____ (norādot paņēmieni), pārbrauktuve aizvērta. Stacijas dežurants (uzvārds);
- 294.8.2. par nosūtīšanas maršruta gatavību, obligāti noradot – no kura ceļa un uz kuru posmu (posma ceļu) ir sagatavots maršruts, par pārmiju stāvokli maršrutā un tās noslēgšanas paņēmieni, bloksistēmas pārslēgšanās nosūtāmā vilciena kustības virzienā un tās noslēdz ar programmnodrošinājuma līdzekļiem vai izņem atslēgzizli, maršrutā esošas pārbrauktuves aizvēršanu pēc sekojošā parauga:
(Stacijas nosaukums) nosūtīšanas maršruts vilcienam Nr. ____ sagatavots no ceļa Nr. ____ uz ____ posmu (posma ceļu) ____ (norādīt pāra, nepāra vai ceļa numurs), pārmijas noslēgtas maršrutā ____ (norādot paņēmieni), bloksistēma nobloķēta nosūtāmā vilciena kustības virzienā, pirmais blokposms bloķēts (ja ir nepieciešams saskaņā ar vietējiem apstākļiem), pārbrauktuve aizvērta. Stacijas dežurants (uzvārds).
(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 10.09.2024. rīkojumu Nr.D-1.14./99-2024)
295. Vilcienu numurus, kuri ir papildināti ar attiecīgiem burtiem vai indeksiem, ieraksta vilcienu kustības žurnālā ar šiem burtiem vai indeksiem.
296. Divceļu iecirknī, kas aprīkots ar automātiskās bloķēšanas sistēmu un kurā ir intensīva vilcienu kustība, stacijas dežurants var neziņot blakusstacijas dežurantam un vilcienu dispečeram par pasažieru vilciena nosūtīšanu, pienākšanu vai caurlaišanu, ja vilciens brauc vilcienu kustības grafikā paredzētajā laikā. Stacijas dežurants ziņo blakusstacijas dežurantam un vilcienu dispečeram par pasažieru vilciena nosūtīšanu, pienākšanu vai caurlaišanu, ja pasažieru vilcienu nosūta pa nepareizo ceļu.
297. Stacijas dežuranta reģistrējamie rīkojumus, kas saistīti ar vilcienu pieņemšanu un nosūtīšanu un ko nodod priekšējā vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) pa radiosakariem, līdz rīkojuma nodošanai vai rīkojuma nodošanas brīdī ieraksta vilcienu kustības žurnālā iepretim vilciena numuram, norādot laiku (stundas, minūtes), kad rīkojums nodots, luksofora nosaukumu (līteru) vai nosūtīšanas ceļa numuru. Ierakstus (spiedogus) vilcienu kustības žurnālā aizliegts dzēst vai aizkrāsot. Kļūdainos ierakstus (spiedogus) pārsvīturo un pieraksta “*Labotam ticēt*”. Labojumus stacijas dežurants apliecina ar parakstu.
298. Stacijā, kur nodrošināta nepārtraukta radiosakaru automātiskā reģistrēšana, stacijas dežurants var neregistrēt rīkojumus vilcienu kustības žurnālā (Noteikumu **10.pielikums**), kurus pārraida vilces līdzekļu vadītājiem.
299. Stacijas dežurants (vilcienu dispečers) nodrošina brīvu ceļu vilciena savlaicīgai pieņemšanai.
300. Stacijas dežurants (vilcienu dispečers) ir atbildīgs par nepamatotu vilciena aizturēšanu pie ieejas (maršruta) luksofora ar aizliedzošu signālu.
301. Ja stacijā ir paredzēta vilces līdzekļa atkabināšana no vilciena, aizliegts ieslēgt izejas, maršruta vai manevru luksoforā atļaujošo signālu vai dot citu rīkojumu vilces līdzekļa vadītājam (mašīnistam) aizbraukt no pieņemšanas ceļa, kamēr nav saņemis ziņojumu par pienākošā vilciena sastāva nostiprināšanu.
302. Vilcienu, kurš stacijā neapstājas, caurlaiž pa stacijas galveno ceļu vai šim nolūkam paredzēto sānu ceļu.
303. Pirms vilciena pieņemšanas stacijas dežurants (iecirkņos ar dispečercentralizāciju – vilcienu dispečers) pārbauda, vai ceļš ir brīvs:
- 303.1. pēc vadības ierīces rādījumiem – stacijā, kura ir atbilstoši aprīkota;

- 303.2. pēc pārmijnieka vai cita stacijas TRA noteiktā dzelzceļa speciālista ziņojuma par pārbaudāmo pieņemšanas ceļa daļu vai visu pieņemšanas ceļu (to veic pārmijnieks vai cits stacijas TRA noteiktais dzelzceļa speciālists, ejot līdz vietai, no kuras labi pārredzama visa pārbaudāmā ceļa daļa vai viss pieņemšanas ceļš);
- 303.3. pēc vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) ziņojuma pa radiosakariem, ja viņam labi pārredzama visa ceļa pārbaudāmā daļa vai viss pieņemšanas ceļš;
- 303.4. pēc iepriekš nosūtītā (garāmejošā) vilciena beigu signāliem.
304. Stacijās, kurās ir centralizētās pārmijas, lai pieņemtu vai nosūtītu elektrovilcienu, stacijas dežurants (vilcienu dispečers) pārliecinās, ka šī vilciena maršruts ir pilnībā aprīkots ar kontakttīklu un nav rīkojuma par elektrovilcienu kustības pārtraukšanu pēc sprieguma atslēgšanas.
305. Lai vilcienu pieņemtu vai nosūtītu, stacijas dežurants (iecirķņos ar dispečercentralizāciju – vilcienu dispečers) sagatavo maršrutu vilciena pieņemšanai vai nosūtīšanai. Stacijas dežurants (iecirķņos ar dispečercentralizāciju – vilcienu dispečers) ir atbildīgs par pareizu maršrutu sagatavošanu.
306. Stacijas dežurantam (iecirķņos ar dispečercentralizāciju – vilcienu dispečeram) aizliegts ieslēgt atļaujošu luksofora signālu vai dot citu atļauju vilciena pieņemšanai vai nosūtīšanai, kamēr viņš nav pārliecinājies, ka manevri ar izbraukšanu uz vilciena pieņemšanas (nosūtīšanas) maršrutu, kā arī uz ceļiem, no kuriem nav iespējams novērst ritošā sastāva izbraukšanu vilciena pieņemšanas (nosūtīšanas) maršrutā, ir pārtraukti. Atbilstošās pārmijas pārliet aizsargstāvkli.
- 306.¹ Nosūtot vai pieņemot vilcienus, stacijas dežurantam aizliegts gatavot manevru maršrutus, kuru turpinājums, neatļautas kustības gadījumā, krustojas ar vilciena nosūtīšanas vai pieņemšanas maršrutu. Stacijas dežurantam aizliegts nosūtīt vai pieņemt vilcienus, kā arī sagatavot manevru maršrutu, kamēr kustībā atrodas cits manevrējošais vilces līdzeklis (manevru sastāvs) un tā maršruta turpinājums, neatļautas kustības gadījumā, krustojas ar vilciena vai manevru maršrutu, un stacijas dežurants nav saņēmis manevrējošā vilces līdzekļa vadītāja (mašīnista) apstiprinājumu par tā apturēšanu pie luksofora ar aizliedzošo signālu.
(ar grozījumiem, kas apstiprināti ar 12.09.2025. rīkojumu Nr.D-1.14./145-2025)
307. Ar elektriskās centralizācijas sistēmu aprīkotās stacijās sagatavotā vilciena maršruta pareizību stacijas dežurants (iecirķņos ar dispečercentralizāciju – vilcienu dispečers) kontrolē pēc vadības iekārtas kontrolierīču rādījumiem.
308. Stacijas dežurants (iecirķņos ar dispečercentralizāciju – vilcienu dispečers) ieejas vai izejas (maršruta) luksoforā ieslēdz atļaujošu signālu tā, lai pieņemamā (nosūtāmā) vilciena vilces līdzekļa vadītājs (mašīnists) varētu laikus uztvert luksofora atļaujošo signālu un ar nesamazinātu noteikto ātrumu iebraukt stacijā vai aizbraukt no stacijas bez kavēšanās.
309. Pieņemot vai nosūtot vilcienu, ja ieejas (maršruta) vai izejas luksoforā ir aizliedzošs signāls, stacijas dežurants no vadības ierīces slēdz pārbrauktuves, kas ierīkotas stacijā (pārmijkopā) vai uz attālināšanās iecirkņa. Stacijas dežurants šādu pārbrauktuvi atver ceļa transportlīdzekļu kustībai tikai pēc tam, kad vilciens šķērsojis pārbrauktuvi.
310. Ja stacijā nav ierīču, ar kuru palīdzību var pārbaudīt pārmiju stāvkli vilciena pieņemšanas vai nosūtīšanas maršrutā pēc vadības iekārtas rādījumiem, stacijas dežurants pārbauda personīgi sagatavotā maršruta pareizību vai pēc stacijas TRA norādīta dzelzceļa speciālista ziņojuma.
311. Ja vilcienam ir sagatavots maršruts, bet līdz tā pienākšanai vai nosūtīšanai notiek dzelzceļa speciālistu, kuru pienākumos ietilpst maršruta sagatavošana, dežūras maiņa, dzelzceļa speciālists, kurš uzsāk dežūru, pārliecinās par vilciena pieņemšanas un nosūtīšanas maršruta sagatavošanas pareizību, klātesot dzelzceļa speciālistam, kas nodod dežūras maiņu.
312. Vilcienu pieņem:

